



Delavski svet Litostroja o letošnjem gospodarjenju in reorganizaciji

V kratkem času velik napredek

Poročilo o našem letošnjem gospodarjenju, povezano s predlogi ukrepov za izpolnitev planskih obveznosti do konca leta, ter reorganizacija delovne organizacije sta bili osrednji točki dnevnega reda druge seje najvišjega litostrojskega samoupravnega organa. Seja je bila 6. septembra in je predstavljala tudi pospešeni prehod iz običajnega dopustno-poletnega mrtvila v aktivnejše jesensko obdobje, a se je je kljub napovedani pomembnosti obravnave udeležilo le nekaj več kot polovica delegatov.

O našem letošnjem gospodarjenju je poročal generalni direktor, ki je takoj na začetku poudaril, da smo z dosedanjimi realizacijami lahko zadovoljni. Pri tem pa je takoj opozoril, da takšna ocena nima absolutne vrednosti in da sta to zadovoljstvo in optimizem utemeljena v primerjavi s stanjem, v katerem se je Litostroj nahajal pred dobrega pol leta. Ob takšni primerjavi ni mogoče zanikati izrednega napredka, ki ga je Litostroj v tako kratkem času naredil: pozitivna polletna bilanca, likvidnost, ki je vsaj takšna, da ne predstavlja več prevelike ovire in škode pri poslovanju delovne organizacije, to sta dva osnovna in bistvena dosežka, s katerima smo lahko zadovoljni saj je to tista osnova, ki je nujna za nadaljnjo proizvodnjo in zadostna za optimizem.

Vsekakor pa to niso rezultati, s kakršnimi bi lahko Litostroj dolgoročno živel. S tem je tovariš Šlander tudi odgovoril na številne kritike, ki so letele na njegov račun, češ, da je bil v svojih izjavah o polletnem poslovanju za sredstva javnega obveščanja preveč optimističen, s čemer je pri naših delavcih vzbudil prevelika in neutemeljena pričakovanja o povišanju osebnih dohodkov.

V nadaljevanju je opozoril na konkretne primere dediščine neuspešne preteklosti, ki pomembno zmanjšujejo našo poslovno uspešnost ter vplivajo na finančno stanje Litostroja: o odplačevanju lanskoletne izgube z velikanskimi obrestmi, plačevanje penalov zaradi neizpolnjevanja pogodbenih rokov, plačilo licenice za dizelske motorje, ki je zadnjih 10 let nismo poravnali, tuji krediti, najeti za nabavo opreme in reprodukcijskega materiala...

S čistimi računi v leto 1989

V nadaljevanju je tovariš Šlander govoril o naši finančni situaciji, ki se postopno izboljšuje. V poletnih mesecih smo razčistili račune z bankami, še vedno pa imamo precejšnje obveznosti do dobaviteljev ter nekaj kratkoročnih kreditov. Te obveznosti so takšne, da jih lahko poravnamo do konca leta, vendar le, če bomo do konca leta tudi izpolnili vse planske obveznosti. Z izpolnitvijo tega programa za kar imamo vse možnosti bomo vstopili v leto 1989 s čistimi računi. Generalni direktor je delegate še v grobem seznanil s podpisom protokola za hidroenergetski kompleks Behme, ki ga je označil za naš največji posel, s katerim bomo imeli ogromno dela vsaj pet let, njegova vrednost pa naj bi znašala okoli 68 milijonov dolarjev.

Osebnih dohodki

Ob koncu svojega poročila je tovariš Šlander spregovoril še o temi, ki je v zadnjem času burila duhove in uganjane — o osebnih dohodkih oziroma o povišanju vrednosti točke. Pri tem je opozoril na dve dejstvi, ki jih pri takšni razpravi in odmerjanju odstotka povišanja nujno potrebno upoštevati:

— razdeljevati se ne da več kot se zasluži,

— upoštevati je potrebno zakon, ki omejuje rast osebnega dohodka v primerjavi z lanskoletnim.

Z upoštevanjem tega je bilo na upravnem odboru dogovorjeno, da se vrednost točke poviša za približno 5 odstotkov, v celoti pa bodo delavci dobili avgusta osebne dohodke, ki bodo zaradi večjega števila delovnih

dni za 15 odstotkov večji od julijskih. Hkrati pa je upravni odbor predlagal, da se vsak mesec z manjšim številom ur samodejno prilagodi vrednosti točke, tako da se višina osebnega dohodka ne zniža. Upravni odbor in delavski sveti tozd/ds pa bi v bodoče razpravljali le o dodatnem dviganju točke.

S takim sklepom in povišanjem se je po dodatnem prepričevanju strinjalo tudi predsedstvo našega sindikata, ki je spočetka zahtevalo 30 oziroma 20-odstotno povišanje vrednosti točke, kar je utemeljevalo z veliko inflacijo in občutnim padcem standarda. Kot dodatno pojasnilo in ilustracija o višini naših plač, je bila dana še informacija, da je bilo v avgustu naše povprečje za približno 5 odstotkov nad republiškim povprečjem, po planu za prihodnje leto pa naj bi bil ta preseg desetodstoten in skladen z 10-odstotnim povišanjem plana (in njegovo realizacijo) v letu 1989.

Reorganizacija — boljša organizacija

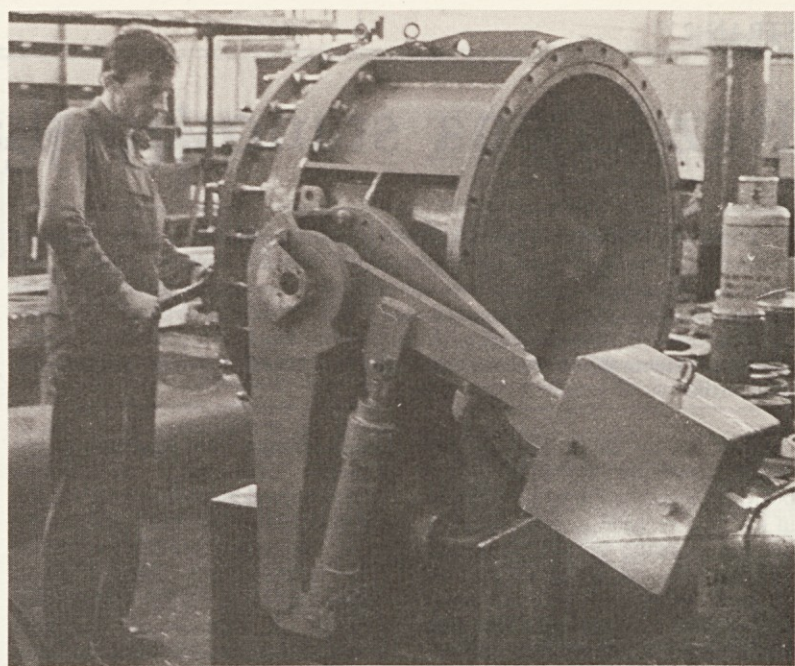
Že na svoji prvi seji ob koncu junija je delavski svet Litostroja sprejel pobudo za spremembo v organiziranju delovne organizacije v skladu s sanacijskim programom. Le mesec dni po sprejetju pobudi pa je prišlo do nekaterih političnih odločitev, ki bodo, če bodo realizirane, bistveno spremenile družbenoekonomski in statusni položaj gospodarske organizacije:

— napoved, da bo ukinjen zakon o združenem delu, katerega naj bi predvidoma nadomestil Zakon o podjetjih;

— v javnost je bilo posredovano gradivo o izhodiščnih temeljih za reformo gospodarskega sistema, iz katerih je razvidno, da bo že z začetkom naslednjega leta prišlo do bistvenih sprememb v družbenoekonomskih odnosih in samoupravnem organiziranju v delovnih organizacijah.

Ob predvidenih spremembah bi bilo nesmiselno izvajati reorganizacijo po sprejetem rokovniku, saj bi bili že nekaj mesecev po njeni izvedbi verjetno prisiljeni izvajati novo.

Pri obravnavi te točke dnevnega reda je vodja sektorja POAE tovariš Sušnik navedel le nekaj bistvenih poudarkov, saj so se imeli delegati delavskega sveta, za razliko od delegatov upravnega odbora, ki so gradivo prejeli tik pred sejo, dejansko možnost podrobneje seznaniti se z obsežnim gradivom.



Vodostanska loputa za MHE Zadlaščica je pripravljena za funkcijski preizkus. Premer lopute je 1000mm (Foto: E. L.)

Zahtevne naloge do konca leta

V Litostroju smo obvladali doslej najhujšo krizo. Uspeli smo ustaviti negativna gibanja v rezultatih gospodarjenja, kar najbolj potrjuje pozitivna periodična obračuna poslovanja za prvo in drugo trimesečje. Kljub temu so razmere še vedno zelo težke, saj nas še spremljajo posledice ukrepov za sanacijo razmer. Še nas obremenjujejo obveznosti glede vračila kreditov in še posebno strahotno visoke obresti. Doslej smo velik del teh obvez poravnali, ocene pa kažejo, da bomo uspeli poravnati vse obveznosti do konca leta. Zato pa bo potrebno letošnji proizvodni plan uresničiti v celoti. Številne motnje pri poslovanju v prvem polletju so povzročile zamike izpolnjevanja nalog na zadnje štiri mesece, ko je potrebno realizirati za okoli 35 milijonov ameriških dolarjev oziroma približno 120 milijard dinarjev pri finalizaciji naročil, v katera smo že vložili dokajšen obseg dela.

Temeljni pogoj za izpolnjevanje imamo zagotovljen, saj smo pokriti z naročili. Sedaj je potrebno dosledno in skrajno odgovorno izvajanje nalog vsakega izmed nas, potrebna je visoka stopnja medsebojne usklajenosti pri delu, primerna kvaliteta dela, dobra izkoriščenost strojnih zmogljivosti in delovnega časa. Sprejeti moramo posebne ukrepe, ki bodo prispevali k uspešnemu izvajanju nalog in to na vseh področjih; dosledno jih moramo izvajati prav vsi, če hočemo uspešno izpolniti naše načrte in stabilizacijska prizadevanja.

Hkrati moramo tudi že kvalitetno oblikovati plan za naslednje leto in si zagotoviti čimvečje število novih naročil.

K najpomembnejšim nalogam do konca leta moramo šteti tudi priprave in sprejem koncepta reorganizacije. V bodoči enoviti organizaciji bo vsak proizvodni program samostojen, s tržno merjenimi rezultati uspešnosti poslovanja, od česar bo edino odvisen tudi naš sedanji položaj. To mora biti tudi priložnost za kvalitetno kadrovske prestrukturiranje po merilih sposobnosti in uspešnosti pri delu.

Naše naloge do konca leta so resnično zahtevne, vendar lahko uspemo samo z največjo prizadevnostjo in aktivnostjo. Zato Litostrojčani, tudi to pot dokazimo, da verjamemo vase, da se zavedamo svojih sposobnosti in da bomo zahtevne naloge uspešno izpolnili!

F. K.

PODPIS POGODBE ZA HE BEKME V IRAKU

Dobili smo doslej največje naročilo

V okviru gospodarskega sodelovanja med SFRJ in Irakom je bil 3. septembra v Beogradu uradno podpisan meddržavni protokol o sodelovanju.

Najpomembnejši del sporazuma predstavlja člen o dobavi, transportu, montaži in začetku obratovanja hidroenergetskega kompleksa HE Bekme. Pri tem delu, katerega skupna vrednost je 208 milijonov dolarjev, je zelo pomemben tudi delež Litostroja. Za HE Bekme bo Litostroj namreč dobavil 6 vertikalnih Francisovih turbin, katere vsaka bo imela moči po 260 MW z vsemi pripadajočimi sistemi (regulacija, lopute, dvigala in druga oprema). Skupna teža litostrojske opreme bo znašala 6600 ton, vrednost našega deleža pa bo 66 milijonov dolarjev.

Naročilo mora biti realizirano v roku 84 mesecev oziroma v 7 letih, prve dobave iz Litostroja pa naj bi bile predvidoma od leta 1991 do leta 1994. V tem času bomo morali letno dobavljati okrog 1600 do 1700 ton opreme.

Litostroj je dobil ta posel v sklopu projekta, ki so ga skupno izdelali Litostroj, Rade Končar in Ingra kot nosilec, skupni konzorcij pa je s svojo ponudbo uspel v zelo ostri mednarodni konkurenci.

Do podpisa pogodbe bo prišlo konec septembra, takrat pa se bo začelo trdo delo za vse v Litostroju. To ni le največje naročilo doslej za Litostroj, temveč tudi za vso jugoslovansko elektro industrijo in strojogradnjo, projekt pa je trenutno tudi eden največjih te vrste v svetu.

Čaka nas izredno zahtevno in trdo delo. Ne glede na naš izjemen uspeh pri pridobitvi posla in na potrebe po takšnem delu moramo s spoštovanjem pogodbe in dobro kvaliteto ponovno upravičiti naše ime dobrega in zanesljivega proizvajalca turbinske opreme, kot smo to že velikokrat dokazali z izgradnjo številnih hidroelektrarn v svetu.

M. M.



Letošnje igre je svečano otvoril mimohod litostrojskega pihalnega orkestra in ljubljanskim mažoretk (Foto: T. Š.)

(Dalje na 2. strani)

Razdeljena stanovanjska posojila

Z izdelavo bilance za I. četrtoletje 1988 je postala tudi slika v zvezi s stanjem stanovanjskih sredstev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti jasnejša, saj smo z doseženim poslovnim uspehom ustvarili tudi stanovanjska sredstva v skladu s sprejetim letnim planom. Izjema od tega je bila le temeljna organizacija Institut, ki sredstev ni ustvarila. Tudi pozitivni poslovni uspeh za I. polletje je zagotovil dodatna stanovanjska sredstva v vseh temeljnih organizacijah in obeh delovnih skupnostih.

Glede na to, da ni bilo mogoče vnaprej predvideti finančni rezultat poslovanja po posameznih četrtoletjih in ker smo se želeli izogniti sprejetju nerealnega plana porabe stanovanjskih sredstev za letošnje leto, saj naj bi le-ta delavcem pokazal realne možnosti za reševanje stanovanjskih vprašanj, je bil plan po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih sprejet šele v juniju oziroma juliju. Pri sprejetju plana in politike reševanja stanovanjskih vprašanj je bilo potrebno v letošnjem letu, bolj kot v preteklih letih, upoštevati tudi reševanje stanovanjskih vprašanj deficitarnih poklicev, to je ključnih poklicev, ki jih v posameznih delovnih okoljih primanjkuje, so pa nujno potrebni za doseganje boljšega uspeha poslovanja.

V letošnjem letu potekajo razpisi drugače od ustaljenega načina, saj smo v preteklosti objavili razpise za dodelitev stanovanjskih posojil delavcem za vse namene in za dodelitev

najemnih stanovanj istočasno za vse temeljne organizacije in delovne skupnosti, medtem ko so letos razpisi za posamezne temeljne organizacije in delovne skupnosti časovno usklajeni z razpoložljivimi stanovanjskimi sredstvi oziroma razpoložljivimi stanovanji. V želji, da se delavcem omogoči čimprejšnjo porabo stanovanjskih posojil, so bili razpisi objavljeni v juliju oz. v avgustu, to je v času dopustov, kar je povzročilo tudi nekaj težav pri obveščanju. Take primere smo v sodelovanju s temeljnimi organizacijami reševali individualno.

S tem, ko so bili v temeljnih organizacijah PUM, PPO, IVET, TVN in SSP v maju in juniju objavljeni razpisi za dodelitev stanovanjskih posojil za nakup stanovanja v etažni lastnini, so bili v ospredju izključno interesi delavcev, ki so v tem času stanovanja kupovali in še niso imeli v celoti zaključene finančne konstrukcije nakupa.

V skladu s sprejetimi sklepi delavskih svetov sedaj potekajo razpisi za dodelitev stanovanjskih posojil delavcem v naslednjih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih: (Glej tabelo!)

Najpogostejši vzrok za neizpolnjevanje pogojev za uvrstitev na prednostno lestvico oz. za pridobitev stanovanjskega posojila je ta, da je delavec v preteklih letih že pridobil posojilo in da ta z uporabo količnikov revalorizacije presega maksimalno možni znesek posojila, ki velja z letošnje leto.

Drugi razlog pa je prestaro gradbeno dovoljenje za gradnjo, ker je od izdaje poteklo več kot 10 let, ali pa prezgodaj vložena prošnja za adaptacijo, ko od izdaje gradbenega dovoljenja še ni poteklo 15 let oz. 20 let za delavce zaposlene v temeljni organizaciji PTS.

Glede na to, da vloge še niso v celoti pregledane, je pričakovati, da še nekaj delavcev ne bo izpolnjevalo pogojev za uvrstitev na prednostno lestvico, kar pomeni, da ne bodo pridobili stanovanjskega posojila.

Glede na razpoložljiva sredstva in stopnjo inflacije je pričakovati, da bodo delavci tudi v prihodnje prejeli posojilo le enkrat. Maksimalni znesek možnega posojila za individualno

gradnjo v letošnjem letu je 8,670.000 dinarjev, za združeno gradnjo ali nakup stanovanja o etažni lastnini pa 9,910.000 dinarjev z upoštevanjem standarda za 4-člansko družino. Stanovanjska posojila v delovni organizaciji bodo dodeljena z najdaljšo dobo vračanja 20 let in s 4 % letno obrestno mero s tem, da mesečna anuiteta ob izdelavi amortizacijskega načrta za posamezno posojilo ne more biti nižja, kot znaša 5 % od povprečnega dohodka na zaposlenega v SRS v preteklem letu. Posojila se ne bodo revalorizirala.

Prvi grobi izračuni kažejo, da bodo temeljne organizacije in delovni skupnosti pokrile vse potrebe po razpisih že z ustvarjenimi stanovanjskimi sredstvi.

Razpis v temeljni organizaciji SŠTS je že zaključen in posojilo tudi realizirano. Posojilo je prejel 1 delavec v višini 8,670.000 dinarjev.

Temeljna organizacija PUM bo v letošnjem letu z razpoložljivimi sredstvi kupila eno kadrovsko družbeno najemno stanovanje in zaenkrat ne bo objavila razpisa za dodelitev stanovanjskih posojil delavcem.

Za dodelitev najemnih stanovanj pa je bil objavljen razpis v naslednjih temeljnih organizacijah:

- TOZD prijavljenih 10 kandidatov
- TOZD MONTAŽA prijavljenih 21 kandidatov
- TOZD INSTITUT prijavljenih 15 kandidatov

Za temeljno organizacijo ZSE velja še vedno objavljena prednostna lestvica za dodelitev najemnih stanovanj iz leta 1986, medtem ko v vseh ostalih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih veljavnih prednostnih lestvic nimajo in se bodo objavili razpisi le v primeru sprostitev stanovanjskih enot (razen v temeljnih organizacijah OBDELAVA, PUM, SŠTS, PRODAJA in za prvo izpraznjeno stanovanje v delovni skupnosti SSP), ki so namenjene le za kadrovsko reševanje stanovanjskih potreb, to pomeni le za delavce v deficitarnih poklicih, ki so opredeljeni v letnem planu za leto 1988.

D. P.



ŠTEVILO PRIJAV PO NAMENIH PORABE

TOZD/DS	Skupaj	Združna gradnja	Individualna gradnja	Adaptacija
TOZD PRODAJA	1	—	—	— (1)
TOZD NABAVA	2	—	—	2
TOZD PZO (razpis samo za individualno gradnjo stanovanjskih hiš)	4	—	3 + (1)	—
TOZD OBDELAVA	11	4	4	2 + (1)
TOZD MONTAŽA	18	10 + (3)	1 + (1)	3
TOZD TVN	5	2	—	2 + (1)
TOZD PTS	3	— (2)	— (1)	—
TOZD ZSE	4	— (2)	— (1)	1
DS SSP	4	—	1 + (1)	2
TOZD INSTITUT	8	2	5	1
TOZD PPO	6	— (1)	2 + (1)	2
TOZD IVET	7	3	1 + (1)	— (2)
DS PFSR (še ni podatkov, ker še ni potekel rok za prijavo)				

Številke v oklepaju pomenijo, da prosilci ne izpolnjujejo pogojev, za uvrstitev na prednostno lestvico oziroma za pridobitev posojila.

V kratkem času velik napredek

(Nadaljevanje s 1. strani)

— Ni dvoma, da bo reorganiziran Litostroj boljši in uspešnejši, saj slabše, kot je, ne bi mogel biti organiziran. Razumljivo pa je, da bodo potrebne še naknadne spremembe in dopolnitve, ko bo sistem že razvit in delujoč.

Navedena pojasnila je še dopolnil tovariš Šlander in opozoril na spremembe, ki jih je program reorganizacije doživel od svoje prve javne predstavitve (23. junija letos). Zdaj

bomo razpravljali o enoviti delovni organizaciji, zaradi česar je bilo mogoče programe še bolj razbiti, pri čemer velja kriterij, da ustvarijo letno za 10 milijonov dolarjev prometa in da imajo dobre razvojne možnosti.

VPRAŠANJA IN PRIPOMBE

Po krajši razpravi, v kateri so se pojavljala predvsem konkretna vprašanja o poteku ter novi organizirano-

sti posameznih tozdov pa tudi nekatere pripombe in pomisleki (Ali veliko številno enot, dejavnosti in sektorjev ne pomeni tudi povečanja režije, kar ne moremo imeti za izboljšavo? Ali niso v gradivu idealizirane nekatere prednosti reorganizacije vsaj kar se tiče določenih strokovnih služb, ki so že sedaj organizirane po proizvodih ter že sedaj delujejo hitro in učinkovito?) je delavski svet sklenil:

Spremeni se rokovnik, ki je bil sprejet 23. 6. 1988. Sprejemanje sklepa o novi organiziranosti ter ustreznih samoupravnih aktov se preloži do sprejetja ustavnih sprememb in zakonov, s katerimi bo izvedena reforma gospodarskega sistema.

— Na zborih delavcev vseh TOZD/DS je treba delavce seznanimi s predlogom nove organizacijske zgradbe Litostroja, kot tudi z vzroki z časovno preložitve reorganizacije. Na zborih naj se razpravlja predvsem o odločitvi glede produktne organiziranosti (formiranje proizvodnih enot v samoupravnem podjetju).

— Strokovne službe so dolžne pospešeno izvajati priprave na novo organiziranost — predvsem kadrovske priprave in izgrajevati ustrezen informacijski sistem. Pri tem morajo v največji možni meri upoštevati rezultate prehodnih obravnav na zborih delavcev ter na delavskih svetih tozd/ds.

t. š.

Malo ja, malo ne

O vlogi sindikata sedaj mnogo razpravljamo. Nedvomno sicer drži, da sindikat sam ne more vsega preobrniti, drži pa da je eden od številnih vzvodov za urejanje in reševanje naše družbe, zlasti položaja delavca. Prav gotovo tudi najmanj pomemben.

Do sedaj je bila vloga sindikata določena z avtoriteto politike, zato se tudi te transmijske vloge ali prenosa politike družbe ne more znebiti čez noč. Pač pa mora sindikat prej sprejeti izziv prihodnosti, ki se mu obeta, če se bodo uresničila pričakovanja o preobrazbi naše družbe. Predvidene spremembe v zakonodaji in v ustavi naj bi zagotovile realnejšo ekonomsko politiko, sprostitev tržišča in večjo demokracijo v družbenopolitičnem življenju.

Večja samostojnost in odgovornost gospodarstva pa bo postavila v ospredje reševanje socialnih problemov prebivalstva in delavstva. Sedanje negotovo stanje v družbi in gospodarstvu povzroča vznemirjenost, ker delavci ne vidijo zagotovljene prihodnosti niti v razvoju delovne organizacije niti v družbi. Določena bojazen pred uspešnim reševanjem problemov je spodbudna, prevelika bojazen pa hromi pripravljenost delavcev za sodelovanje.

Sindikat bo moral sprejeti tako obliko dela, ki mu zagotavlja največje učinkovanje v sedanjem trenutku. Glede na družbenopolitični položaj se bo moral odreči določeni avtonomiji, ker na to še ni pripravljen. Tudi še ne bo mogel odigrati klasične vloge sindikata, ampak sprejeti »specifično prehodno vlogo«, v kateri se razvija naša družba po formuli »malo ja, malo ne«: malo smo za odgovornost, malo ne; malo za sprostitev tržišča, malo ne; malo za demokracijo, malo ne; malo smo za samoupravljanje, malo ne... Zato tudi večina stvari, za katere se dogovorimo ali katere predpišemo, malo drži, malo ne. Posledice takega stališča pa so žal dosledno negativne, ne več malo ja, malo ne.

Nedavni primer razprave o dvigu točke lepo ilustrira tako stanje. Po podatkih o gibanju inflacije in življenjskih stroških je predsedstvo sindikata predlagalo dvig točke za 30 %, da življenjski standard ne bi še bolj padel. Upravni odbor, ki je bil seznanjen s stališčem sindikata, je po razpravi na podlagi argumentov o našem poslovanju in zakonu o omejitvi osebnega dohodka ugotovil, da večji dvig točke ni možen in sprejel z večino glasov priporočilo delavskim svetom TOZD/DS, da se lahko točka dvigne le za okrog 5 % oziroma od 1630 na 1720 din. Nekateri delavski sveti TOZD/DS so tak predlog že sprejeli, ko so se predsedniki sindikata zopet sestali, tokrat z generalnim direktorjem, razpravljali o predlogu upravnega odbora in predlagali dvig točke vsaj za 20 %. Sindikat se sicer ni strinjal, da trenutno drugačna rešitev ni možna, vendar so bili argumenti generalnega direktorja toliko močni, da ni šel v širšo akcijo. Ostali delavski sveti TOZD/DS pa so isti dan sprejeli predlog upravnega odbora o povišanju točke.

Kdo je kriv v takem sistemu odločanja, da ni bilo povišanja večje oziroma je bil sprejet predlog upravnega odbora? Ali vodstvo podjetja, ki odgovarja za poslovanje, ali člani upravnega odbora oziroma upravni odbor, ki je sprejel tako priporočilo delavskim svetom TOZD/DS ali delegati delavskih svetov oziroma delavski sveti, ki so pristojni razpravljati o dvigu točke in ker so tak predlog sprejeli, ali delavci, ki so izvolili take delegate, ali sindikat, ki ni imel drugega argumenta kot zaščito padca življenjskega standarda delavca, ali družba, v kateri živimo...?

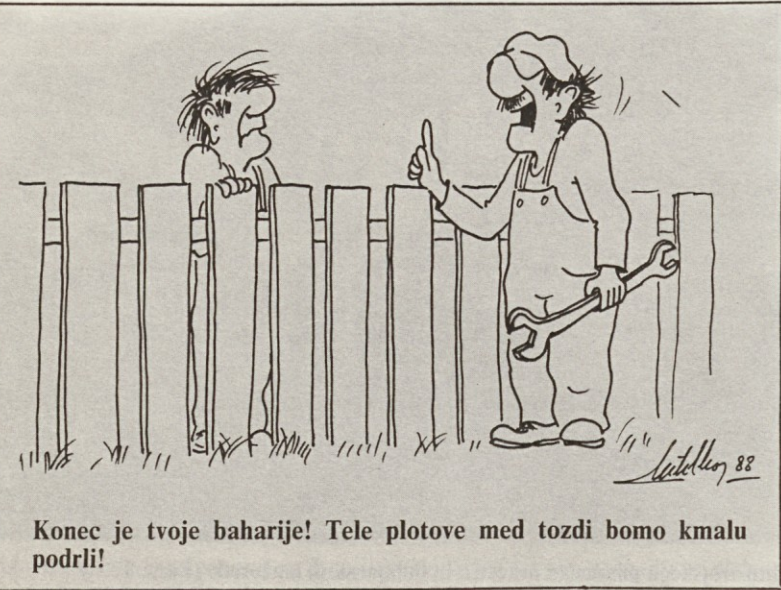
Tudi člani upravnega odbora in delavskih svetov so vedeli za problem nizkih osebnih dohodkov delavcev, vendar so predlog z večino glasov sprejeli. V sindikatu smo bili razcepljeni — kaj storiti: opozicija, sodelovanje, zaščitna in kontrolna vloga sindikata. Premislimo!

Nejasen koncept vloge in odgovornosti vodstva, samoupravnih organov in sindikata nas zopet pripelje do formule: malo ja za odgovornost, malo ne, torej vsi odgovorni in tudi ne.

Naš sindikat bi po mojem mnenju trenutno moral biti strpen, ker so družbeni ukrepi premalo predvidljivi, da bi se postavil popolnoma v opozicijo vodstveni strukturi, neposredna kontrola nad poslovanjem delovne organizacije pa pri sedanjih organizaciji in delitvi dela ni možna. Enakopravno sodelovanje pri razpravljanju in reševanju problemov, ki jih imamo in ki jih bo prinesla reorganizacija, pa bo sedaj verjetno najboljša rešitev.

Narobe pa bo, če bomo reorganizacijo speljali po načelu malo ja, malo ne.

Vasja Kreft



Konec je tvoje baharije! Tele plotove med tozdi bomo kmalu podrlil!

Predlog reorganizacije Litostroja

I. UVOD

Na osnovi dosedanjih razprav in predlogov smo se v naši DO opredelili za produktni pristop organiziranosti. Zaradi predvidenih družbenoekonomskih sprememb in Zakona o združenem delu smo ugotovili, da imamo vse možnosti za prehod na enovito DO. Naš cilj je, da ustanovimo takšne osnovne produktne organizirane proizvodne enote, ki bodo z nadaljnjim razvojem zagotavljale zadovoljive poslovne rezultate. Celotni poslovni sistem DO moramo usposobiti za učinkovito poslovanje proizvodnih enot s tem, da zagotovimo takšen informacijski sistem, ki nam bo na eni strani zagotavljal uspešno in odgovorno poslovanje proizvodnih enot na drugi strani pa vsestransko povezavo za enotnost in nadaljnji razvoj celotne DO.

Takšen pristop k organiziranosti zahteva današnje prilagajanje hitrim družbenim spremembam, ki so usmerjene k prehodu na tržno gospodarstvo. Izhajamo iz pomanjkljivosti sedanje organizacijske zgradbe naše DO, ki je fazna, kar pomeni, da so enote oblikovane kot faze delovnega procesa. Največja slabost take organizacije je v tem, da se naloge bolj ali manj operativnega značaja rešujejo na previsokih nivojih in da za reševanje nalog ni pravega usklajevanja. Med posameznimi fazami je pomanjkljiva povezava med prodajo, projektivo, konstrukcijo, tehnologijo, nabavo, in proizvodnjo. Posledica so dolgi nabavni roki, počasnejša proizvodnja, večja vezava sredstev. Za izvedbo procesa je potrebno veliko usklajevanja, ker vsaka funkcija deluje samostojno. Poti za sprejemanje odločitev so dolge in počasne. Poleg tega opažamo veliko togost in počasnost v izvrševanju nalog, ni prave skrbi za gospodarjenje, preveč se zanašamo eden na drugega, ni prave selektivnosti itd.

Naša perspektiva je prehod na **produktni princip organiziranosti**, ki je v razvitem svetu široko uveljavljen. Usposobiti se moramo za uspešno in učinkovito premagovanje zaostrenih pogojev gospodarjenja, slediti zahtevam tržišča, optimalno izkoriščati naše zmogljivosti, izboljšati kakovost, in kar je najvažnejše — zagotoviti moramo pravo gospodarjenje z vsemi resursi, doseči zadovoljiv dohodek z osebno in splošno porabo ter zagotoviti lastna sredstva za naš nadaljnji razvoj. Produktni pristop ne pomeni, da so vse poslovne funkcije organizirane v proizvodni enoti, temveč istočasno pomeni vključevanje strokovnih sektorjev v kakovostno in odgovorno izvrševanje strokovnih sektorjev v kakovostno in odgovorno izvrševanje nalog za potrebe proizvodnih enot. Vse tiste funkcije, ki zagotavljajo enotnost in strategijo DO, se bodo organizirale na nivoju DO s koordinacijo vodstva DO.

II. PREDLOG NOVE ORGANIZIRANOSTI

V naši DO bi ustanovili 8 produktno organiziranih proizvodnih enot.

Proizvodne enote se organizirajo naslednje poslovne funkcije (proizvodnja, planiranje, projektiva, konstrukcija, tehnologija, kontrola kakovosti, ekonomika poslovanja — stroški, kalkulacije itd.):

- Ulitki in modeli
- Turbinska oprema
- Industrijska oprema (žerjavi, reduktorji, procesna oprema, strojni deli, orodjarna)
- Transportna vozila in naprave
- Preoblikovalna oprema
- Črpalne naprave
- Dizelski motorji
- Proizvodno tehnični servis

Storitvene dejavnosti bomo organizirali tako:

- Energetika, vzdrževanje in transport
- Zunanja storitvena enota
- Srednja šola tehničnih strok

Poslovne funkcije, ki niso organizirane v proizvodnih enotah, bomo organizirali v desetih strokovnih sektorjih:

- Nabava
- Finance
- Informacijski sistemi in organizacija
- Plan, analize in računovodstvo
- Splošne zadeve
- Kadrovanje
- Prodaja in raziskava tržišča
- Zagotavljanje kakovosti
- Inštitut za raziskave in razvoj
- Investicije

III. OPREDELITEV POSAMEZNIH POSLOVNIH FUNKCIJ IN DELITEV NALOG

Predložena organizacijska zgradba nam daje možnosti za izboljšanje poslovanja, boljše načrtovanje nalog in boljše usklajevanje. V predlogu smo opredelili naloge in področja poslovanja. Bistveni

premik za izboljšanje poslovanja lahko dosežemo edino z razmejitev odgovornosti med proizvodno enoto in nivojem DO, zato moramo izpostaviti informacijski sistem in posamezne nivoje odločanja. Naloge posameznih poslovnih funkcij so že doslej opredeljene v obstoječi organiziranosti, podrobno jih bomo opredelili z mikroorganizacijo, seznamom delovnih nalog in ustreznimi organizacijskimi predpisi. Poleg novega informacijskega sistema odločanja bomo dosegli bistvene spremembe v organiziranosti proizvodnih

- optimalne roke izdelave,
- izboljšanje kakovosti izdelave,
- informacije, potrebne za nadaljnji razvoj.

2. Uskladitev poslovanja na nivoju DO

Vsaka proizvodna enota samostojno načrtuje in usklajuje naloge, vendar moramo na nivoju DO zagotavljati enotnost, prioriteto in hierarhijo ciljev. Na nivoju DO moramo zagotoviti povezavo med prodajo, financami, proizvodnjo in nabavo. V primeru pomanjkanja finančnih sredstev ocenimo prioriteto za izdelavo izdelkov z optimalnim finančnim rezultatom. Kolikor se določeni izdelki proizvodne enote ugodnejše prodajajo v primerjavi z ostalimi izdelki, spreminjamo proizvodni program.

Poleg usklajevanja operativnih funkcij moramo na nivoju DO zagotoviti strateški razvoj posameznih poslovnih funkcij, izvajati investicijske projekte, zagotoviti nadaljnji razvoj DO, sodelovati s tujimi firmami, iskati nova tržišča, prestrukturirati proizvodnjo in sodelovati s širšo družbeno skupnostjo. Vse te dejavnosti

Nekateri osnovni učinki, ki jih omogoča nova organizacija, so:

1. Skrajšanje rokov za sprejeta naročila

Kot je Litostroj znan po kakovosti izdelkov, tako je bil do sedaj znan tudi po zamujanju rokov. Običajne prekoračitve rokov so bile do sedaj polovico dobavnega roka. Nova organizacija bo omogočala bistveno skrajšanje rokov, saj bo z novo organizacijo:

— jasno določen nosilec posla, to je proizvodna enota (nosilec komisij je bila do sedaj DO kot celota);

— obstajala bo tesna povezanost med posameznimi fazami procesa (prodaja, konstrukcija, tehnologija, proizvodnja, montaža). Tako bo omogočen hiter pretok informacij, kakovostne povratne informacije itd.

Možni prihranki na tem področju so zelo veliki, ocenjujemo, da znašajo okoli 5 milijard din.

2. Optimalne rešitve proizvodnih problemov

Primerjava ponudb Litostroja in konkurenčnih področij kaže na to, da so de-

pomeni, da lansiramo tisto količino, ki bo istočasno ustrezala trem zahtevam: zasedenostim zmogljivosti, stroškom vezanih sredstvom in rokom, tako da bodo stroški najnižji. Dosedanja fazna organiziranost je imela za cilj predvsem zasedenost zmogljivosti, nekoliko roke in mnogo premalo vezana sredstva.

S produktno organizacijo so dane možnosti, da se zmanjšajo stroški poslovanja. Ocenjujemo, da je možno znižati stroške vezanih sredstev vsaj za eno četrtno, to je 8 milijard din ali več.

3. Izboljšanje kakovosti

Litostroj je na tem trgu doslej slovel po kakovosti. Po oceni pa nivo kakovosti v zadnjem obdobju pada. V nasprotju s tem pa postaja zahteva po kakovosti z letom 1992, z gospodarsko združitvijo zahodne Evrope, izredno pomembna. Z novo organizacijo bo področje kakovosti organizirano kot posebna enota na nivoju DO. Ta posebna enota naj bi zagotavljala, da bi se čim bolj približali evropskim in svetovnim zahtevam.

4. Ljudje in motivacija

Litostroj je v zadnjih letih izgubil veliko kadrov. Nova organiziranost bi bila izziv za ljudi v Litostroju, ki si želijo napredka, in izziv za kadre zunaj Litostroja. Z novo organizacijo je dana možnost jasnega prevzema dela in odgovornosti ter s tem ustrezne motivacije.

Kadrovska funkcija se bo organizirala kot posebna funkcija na nivoju DO zaradi izredno pomembne vloge ljudi v procesu poslovanja. Poleg tega je dopolnilno izobraževanje stalni proces, ki zajema vse zaposlene, je stalna široka dejavnost podjetij v industrijsko razvitih državah.

5. Projekt za izboljšanje poslovanja

Nova organiziranost bo omogočila uspešnejše poslovanje že zaradi samih organizacijskih sprememb. Nekatera področja poslovanja pa se bodo izboljšala z boljšim načinom dela, z ustreznimi postopki, novim informacijskim sistemom itd. Tako bo potrebno uvesti izboljšane sisteme dela na področjih, kot so:

- sistem upravljanja poslovnega procesa,
- planiranje in spremljanje projekta,
- integralno gospodarjenje z materialom,
- stroškovno spremljanje posameznih naročil,
- sistem vzdrževanja po stanju itd.

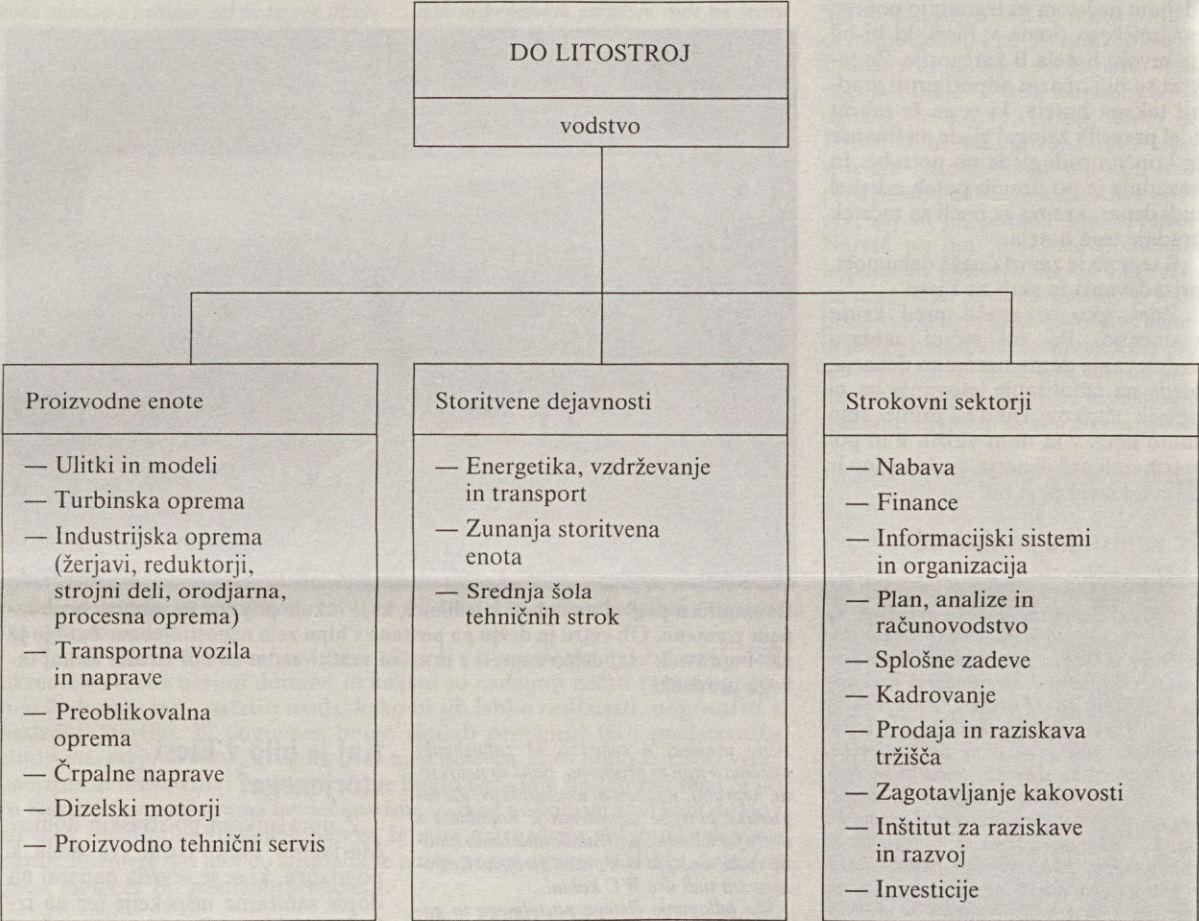
Z ustreznijo organiziranostjo in boljšim gospodarjenjem po posameznih področjih dela je možno povečanje rezultatov poslovanja v Litostroju zelo veliko.

VI. ZAKLJUČEK

Nova organizacijska zgradba nam bo omogočila boljše gospodarjenje. Poslovni rezultati s bodo na obstoječe zmogljivosti in dosežene rezultate postopno izboljšali najmanj za 20%, to pa pomeni v prvi vrsti obstanek na trgu v pogojih tržnega gospodarstva, boljše osebne dohodke, večje možnosti za zaposlovanje novih strokovnjakov, večjo stabilnost DO in boljše perspektivo zaposlenih. Sama organizacijska zgradba nam daje osnove za uspešnejše delo, vendar brez maksimalnega angažiranja vseh delavcev ne bomo dosegli dobrih rezultatov. Spremembe bodo resnično velike, vendar smo prepričani, da smo na prvi poti, poti, ki nam zagotavlja boljši jutri.

Sektor POAE

SHEMA NOVE ORGANIZIRANOSTI



V proizvodnih enotah so organizirane naslednje funkcije: proizvodnja, planiranje, projektiva, konstrukcija, tehnologija, kontrola kakovosti, ekonomska politika — stroški, kalkulacije itd.

enot, oblikovanju novih sektorjev in spremembah v tozdu Prodaja in tozdu IRRP.

1. Organizacija in poslovanje proizvodnih enot

Z novo organizacijo moramo na eni strani doseči funkcioniranje poslovnih funkcij, organiziranih neposredno v proizvodnih enotah, zagotoviti povezavo ostalih poslovnih funkcij, organiziranih na nivoju DO za izvrševanje nalog v skladu z letnim gospodarskim načrtom, in zagotoviti uspešen razvoj proizvodnih enot. Najboljšo obliko te povezave bomo dosegli tako, da bodo vsi sektorji (predvsem nabava, finance, računovodstvo, prodaja) delovno za izvrševanje operativnih nalog v skladu z letnim gospodarskim načrtom povezani s proizvodno enoto. Usklajevallec vseh dejavnosti za planiranje, izvrševanje in kontrolo nalog je planska služba proizvodne enote, ki mora zagotoviti ustrezen informacijski sistem. Na ta način bomo dosegli skrajšanje rokov, povečali odgovornost za poslovanje proizvodne enote in dosegli večjo učinkovitost in zmanjšanje stroškov. Naročila posreduje prodaja, projektiva in konstrukcija zagotovita ustrezno dokumentacijo, razpiše se proizvodnja, zagotovijo ustrezni materiali in finančna sredstva. Celoten proces poteka v skladu z obstoječimi organizacijskimi predpisi, ki jih bomo ustrezno prilagodili novi organizaciji.

Poleg operativnih nalog za izvrševanje planskih ciljev mora postati prioriteta naloga proizvodnih enot zagotavljanje nadaljnega razvoja. Proizvodna enota se mora organizirati in povezati tako, da bomo dosegli:

- razvoj izdelkov na mednarodni ravni, ki zagotavljajo konkurenčnost,
- čim nižje stroške proizvodnje, ekonomičnost, rentabilnost, produktivnost,

izvajajo strokovni sektorji z ustrezno koordinacijo vodstva DO.

IV. EKONOMIKA POSLOVANJA IN EKONOMSKI ODNOSI

Proizvodne enote bodo nosilci gospodarjenja, to pomeni, da v celoti prevzamejo odgovornost za svoj poslovni rezultat. Vsaka proizvodna enota bo imela svoj interni račun, tako da bodo prilivi in odlivi za vsako proizvodno enoto natančno določeni. Do reorganizacije bo potrebno pripraviti delitveno bilanco, ključne delitve stroškov, v samoupravnih aktih bo potrebno zagotoviti medsebojno kreditiranje za tekočo reprodukcijo in zagotoviti združevanje sredstev za razvojne programe in infrastrukturo. Zagotoviti moramo čiste ekonomske račune, rezultate poslovanja bomo natančno prikazali za vse proizvodne enote. Do reorganizacije bomo v komisiji za ekonomske odnose opredelili vsa izhodišča. Posebno pozorno moramo določiti sistem nagrajevanja. Osnovna merila ostanejo za vso DO enotna in usklajena (razporeditveni razredi, planska vrednost točke itd.). Stimulativni OD nagrajevanja bo odvisen od rezultatov poslovanja posamezne proizvodne enote.

V. PREDNOSTI IN UČINKI NOVE ORGANIZACIJE

Osnovni cilj nove organiziranosti Litostroja je doseči večje poslovne rezultate.

janske lastne cene Litostroja mnogokrat višje od konkurence doma in v tujini. Cene izdelkov relativno padajo, ni več konjunktura, ki je vladala pred nekaj leti.

Z novo organizacijo cilj procesa ni samo večja zasedenost zmogljivosti, temveč najnižji stroški na enoto proizvoda. To

Priznanja za polno delovno dobo



Na svečani seji delavskega sveta DO, 8. septembra so bila izročena priznanja in nagrade štirinajstim delavkam in delavcem, ki so v Litostroju dočakali svojo polno delovno dobo. Dan pozneje pa so bile na sejah delavskih svetov v tozdih izročene nagrade in priznanja še ostalim jubilarantom — tistim, ki so v Litostroju že 10, 20, 25 in 30 let

TEMNE POČITNIŠKE PERSPEKTIVE NAŠIH DELAVCEV

Med Scilo in Karibdo

Na obisku v Fiesi

2. septembra letos me Fiesa ni pričakala nič kaj poletno. Prazno in še vedno neurejeno plažo so obrobjali le posamezni sprehajalci in skupine otrok, enako sliko pa je ponujal tudi travnik ob jezeru, ki so ga že ozelenela prva deževja. Prihod jeseni so tudi še naznanjali oblaki in sivomodro morje, ki so ga osvetljevali posamezni sončni žarki.

Poletje se je približalo zatonu. Fiesa ga je že kot toliko minulih let pričakala domala nespremenjena, kot gospa, ki se počasi, a vendarle vztrajno stara.

Kot bi se čas v zalivu ustavil. Vrsto let se očem ponuja ista panorama, cilji in želje po izboljšavah pa se vsako leto bolj odmikajo. In prav v tem zalivu se tudi že vrsto let krešejo različni interesi občine Piran in sindikalnih domov, ki tu stojijo že vrsto let.

Eden med njimi je tudi naš. Vsi vemo, da že dolgo več ne ustreza potrebam razvoja, standarda in naših zahtev ter želja, pa vendar smo nanj navezani in mu nemara tudi iz sentimentalnih razlogov spregledujemo vrsto pomanjkljivosti glede udobja in lokacije. Blizu nam ni le po srcih, temveč tudi po kilometrih, kar danes gotovo ni od muh.

Pa vendar se tudi nad tem neudobjem, da ne rečemo revščino, zgrinjajo temni oblaki. Očitno je, da nas je prehitel čas in bomo sedaj morali plačevati račune za našo neodločnost in brezbriznost. To sedaj terjajo sanitarni inšpektorji, pa tudi delavci tovarne, ki upravičeno zahtevajo boljše pogoje za preživljanje svojega sindikalnega doputa.

tovimo, da smo trenutno brez izgledov za letovanje v naslednjem in naslednjih letih.

Kje so vzroki?

Vrsto let smo naše domove prepuščali stihijski upravi in pozabljali, da je vanje treba vlagati ter jih posodabljeni. Ta problem smo reševali dokaj kratkoročno z nakupom prikolic, ki imajo dejansko zelo kratko dobo trajanja, ter z megalomanskim idejnim načrtom za izgradnjo novega počitniškega doma v Fiesi, ki bi bil na nivoju hotela B kategorije. Že takrat so bili opazni odpori proti gradnji takega hotela, ki se je že takrat zdel prevelik zalogaj glede na finance in končno tudi glede na potrebe. In nazadnje je po drugih poteh odtekel tudi denar, ki smo ga imeli za začetek gradnje tega hotela.

S tem pa je zamrla naša dejavnost, prizadevanja in skrb za Fieso.

Zdaj smo se znašli pred kruto realnostjo. Po eni strani zahteva vzdrževanje doma ogromno denarja, glede na izboljšanje letovanja pa ni pravih učinkov. Tako na primer smo samo letos v ta dom vložili 9 in pol starih milijard denarja, pa še vedno je dom takšen kot je bil.

Iz zapisnika sanitarne inšpekcije:

Objekti počitniškega doma so locirani na območju Fiese, ki nima urejene komunalne naprave skladno s potrebami za normalno vodopreskrbo in odvajanje odpadkov v mestno kanalizacijo. Že več kot je v načrtu izvedba kompleksne ureditve komunalne infrastrukture, vendar ne pride do realizacije, ker se potrebna sredstva ne združijo. Najbolj je problematična vodopreskrba območja prav v poletni glavni turistični sezoni, ko objekti obratujejo; tako se dogaja, da ni zagotovljene pitne vode v objekte tudi preko celega dneva ali največ nekaj ur dnevno. Tudi odvajanje odpadkov ni urejeno, mešana odpaka se odvaja preko grezničnih jam v staro zbirno kanalizacijo in preko neustreznega črpaljšča v tlačni odvodnik na čistilno napravo Piran. Ker večkrat pride do izpada delovanja črpaljšča, se odplake izlivajo v bližnje jezero, ki je močno onesnaženo, in delno nato tudi v morje. Poudariti moramo tudi neurejenost in neopremljenost kopaljšča v Fiesi. Na razpolago je le prostor in priobalni pas, ni pa osnovnih prostorov za higienske potrebe, za kopaljške rekvizite, za varnost in prvo pomoč.

Počitniški dom Litostroj obsega 3 objekte, dva sta starejša izvedbe, dom 2 pa je novejša. Nastavitvene kapacitete doma so:

— dom 1: 1/3 in 1/1 soba v pritličju in 2/2, 1/3 in 1/4-posteljna soba v nadstropju
— dom 2: ima v dveh etažah 20-triposteljnih sob, v sredini so skupne sanitarije zagoste in

— dom 3: 1/3, 1/4 in 1/5-postelja soba v pritličju in enaka v nadstropju, s straniščem in eno kabino v vsaki etaži.

V objektu 3 so delno dotrajane talne obloge v pritličju, dotrajana je električna inštalacija, delno tudi oprema, v umivalnikih je le hladna voda, enako pri umivalniku v stranišču, topla voda je le v tuš kabini, v podstopniščnim prostorom so čitila in pribor, fasada objekta je poškodovana, v sobah je močna vlažnost, zato so blazine, vzglavniki navlaženi, prekriti s plesnijo. Kadi za prhanje so dotrajane. V domu 2 so sobe opremljene prav tako z umivalniki s hladno vodo, sobe niso opremljene s popolno opremo. Na dostopnem hodniku sta v enaki etaži po 1 WC, tuš in umivalnica, ločena po spolu, prostori so potrebni obnove opleskov, zamenjave tuš kadi, popravila električne inštalacije.

V domu 1 sta v pritličju dve sobi, ena je namenjena za upravnika. V tej etaži so tudi za goste ločene sanitarije z dvema WC kabinama, s pisoarjem in dvema tušema za moške in 2 WC kabinama, 1 tušem in umivalnikom za ženske goste. Sanitarna oprema je dotrajana.

V nadstropju so prav tako 4-posteljne sobe za goste in v ločenem traktu nad kuhinjo sobe za osebje. Sobe za osebje so kri-



V tej stavbi, ki velja v Fiesi za najsodobnejšo, so letos pred začetkom sezone podvojili sanitarne kapacitete, vendar so ostale sobe še vedno nefunkcionalno opremljene. (Najsodobnejša stavba — pa je sicer že stara 30 let!)



Romantičen pogled na dohod k jedilnici, ki je takole prijetna in vabliva le ob lepem vremenu. Ob vetru in dežju pa postane v hipu zelo negostoljubna. Zato jo je želel upravnik vsaj delno zapreti z drsnimi vrati, vendar so bili stroški za kaj takega previsoki

tično urejene, 4 sobe za 11 zaposlenih, oprema v njih ni primerna, tlaki so neurejeni, nepravilni, v sobah ni umivalnikov. Za higienske potrebe zaposlenih je kopalnica z dotrajano kadjo, umivalnik ima samo hladno vodo, v njej je tudi pralni stroj, na razpolago sta tudi dve WC kabini.

Za odlaganje čistega postelnega in gostinskega perila je prostor neprimeren, od hodnika oddeljen z deskami, strop je dotrajan, odpada, police so odprte, perilo je izpostavljeno, onesnaženo.

Za pripravo hladnih in toplih obrokov ter točenje pijač je v pritlični etaži doma 1 na razpolago kuhinja, skladišče živil, pomivalnica, pripravljavnica z odlaganjem posode, prostor bifeja s točenjem pijač skozi okno na jedilniško teraso in skladišče za pijače. Kuhinjski prostor je opremljen s 4 delovnimi površinami, enim dvodelnim koritom s hladno vodo, tnalom za meso, stenskimi omaričami ter termičnim blokom s plinskim štedilnikom, prekucno ponvijo in kotlom. Ventilacija kuhinje ni urejena, ni nape. Za pomivalnico bele in črne posode je ločen prostor z dvodelnim koritom in pomivalnim strojem, v istem prostoru je na drugi strani nameščen pralni stroj. Posebne pripravljavnice za živilske surovine ni, v prostoru za posodo je lupilec krompirja. Posoda je dotrajana. Za odlaganje lahko-pokvarljivih živil je v kuhinji dvokrilni hladilnik, v skladišču hrane pa zamrzovalna skrinja in manjši hladilnik. V skladišču je oprema police dotrajana, tlak je poškodovan.

Neurejeno je odvodnjavanje prostora med objekti in škarpo, oziroma je izdelan odprt kanalizacijski jašek.

Za serviranje hrane je jedilniška terasa med objekti, to je betonska ploščad, ki je s strani obdelana z montažno steno in nadkrita. Za točenje pijač je soba opremljena z dvodelnim koritom, leseno mizico, dvema hladilnikoma ter štedilnikom. Za skladiščenje pijač je le prašen, neurejen prostor.

V času pregleda objekti niso bili opremljeni z gasilnimi napravami, zato je treba dostaviti skico namestitve teh naprav v času obratovanja doma. Dostaviti je treba še zapisnik distributerja plina o pregledu plinske inštalacije. Odpraviti je treba predpisane meritve elektro in strelovodne napeljave. Popraviti je treba oddušnike plinske inštalacije v plinski postaji. V domu 1 je treba zamenjati vse vtičnice, ki nimajo zaščitnega vodnika (šuko). Zamenjati je treba vse polomljene vtičnice, stikala in luči.

V rdeči stavbi so povečane zmogljivosti stranišč in tušev s prejšnjih štiri na osem, vse sanitarije imajo tudi keramične obloge. Novost je tudi sončno ogrevanje sanitarne vode. Na novo so tudi opremljene sobe z mizami in nočnimi omaričami, saj je bila vsa prejšnja oprema zelo dotrajana.

Se vedno pa so zanič postelje in joggiji, še vedno je premalo postelnega perila in vzglavnikov. Očitno se prejšnja leta ni nič kupovalo, zato se kaže zdaj pomanjkanje na vseh koncih in krajih. Po mojem mnenju bi bilo treba z nakupom novega inventarja v sobah spremeniti tudi zasnovano sob z drugačnimi posteljami in drugačnimi razvrstitvami.

So gostje izboljšave opazili in kako so bili tudi sicer zadovoljni z letovanjem?

»Gostje so izboljšave opazili in večina jih je bila tudi zadovoljna z letovanjem in prehrano. Seveda pa se je našlo tudi nekaj posameznikov, ki jim hrana sploh ni bila všeč.

Letos pa je prihajalo še do dodatnega problema. Veliko gostov je bilo iz kategorije starih staršev in so imeli seboj vnuke. Zanje posebej kosil niso naročali in plačevali, ampak so jim dajali iz svojega krožnika. Le-ti so se tudi pogosto pritoževali, da je hrana slaba in je je malo, čeprav smo jim skoraj praviloma dajali večje porcije. Vem, da je to neurejeno že s pravilnikom, ker morajo otroci plačevati ekonomsko ceno, vendar se je to treba pogovoriti v tovarni in ne na letovanju v Fiesi.

Kako bi kot upravnik ocenil pogoje letovanja v Fiesi pa tudi na Sorici?

»Ni kaj dosti ocenjevati. V poročilu sanitarne inšpekcije, objavljenem v Primorskih novicah, smo Litostrojčani na 4. mestu od zadaj, kar gotovo ni pohvalno. Tukaj nas je zaposlenih 8 delavcev, dnevno pa imamo od 90 do 100 penzionov. Vesel sem, da nimam kadrovskih težav in da se med seboj dobro razumemo. Veliko pa je težav zaradi pogojev, ki so že zdavnaj prerasli naše potrebe in želje. Ob vsakoletnih obnovah in izboljšavah doma se vsako leto pred pričetkom sezone sprašujem, ali nam bo uspelo pravočasno pripraviti dom za prve goste. Dom vsako leto požira neizmerne količine denarja, pa nikoli ne bo tak, da bi bili z njim lahko zadovoljni.

Enako, če ne še slabše, se piše Sorici. Sam tožd kratkomalo nima denarja, da bi domove pošteno obnovil, kaj šele naredil nove. Morda bi bilo to dobro upoštevati ob reorganizaciji tovarne.

Kakšni so tvoji predlogi za izboljšanje stanja?

»Za korenite spremembe je na vsak način potreben denar. Poznam situacijo pri Železnici in lahko rečem, da so bili tam pred leti na istem kot je sedaj Litostroj. Zato so se odločili, da regresa niso več izplačevali delavcem, temveč so vsega porabili za gradnjo počitniških kapacitet in danes si lahko izbirajo, kako bodo letovali. Imajo neverjetno široko ponudbo bungalovov in stanovanj na najrazličnejših krajih.

Ljudje bodo to močno zahtevali, saj se kriza vedno bolj pogloblja, dopustom pa se bodo le stežka odrekli. Kriza je močno vidna tudi pri našem prometu v bifeju, ki po cenah nikakor ni drag. Dejstvo pa je, da si ljudje kupujejo pijače v trgovini, v bife pa hodijo le še po kozarce.

Po drugi plati pa nas slabi domovi onemogočajo tudi pri izmenjavi z drugimi delovnimi organizacijami, saj jim za najem njihovih kapacitet nimamo kaj ponuditi. To na primer velja za Brodogradilište iz Splita.



Impozanten videz »glavne stavbe«, ki pa je žal takšen samo na fotografiji. Kljub temu pa je treba tudi samo za videz vložiti velike količine denarja



To je le del »inkriminirane« plaže kjer je kopalcem na voljo resnično samo morje. Manjkajo vsi kopaljški objekti in ostale ugodnosti, ki bi jih urejena plaža lahko nudila, predvsem pa za vse skupaj manjka denarja. Sicer pa se po tej poti lahko pride peš tudi do Pirana

Kakšen je naš počitniški standard?

Ob več kot 4000 zaposlenih delavcih in več kot 40 letih obstoja tovarne je seštevek naših počitniških zmogljivosti skoraj nič. Imamo počitniški dom v Fiesi, počitniško-planinski dom na Sorici in 11 prikolic v avtokampu Funtana in 5 v avtokampu Premantura.

V preteklih letih smo v oba domova vlagali zelo malo, zato sta zdaj oba pod udarom časa, že zdavnaj nevzdržnih zahtev sodobnega človeka in pod stalnim udarom sanitarnih inšpekcij. Tako smo marca letos dobili uradno zahtevo Sekretariata za inšpekcijske službe Skupnosti obalnih občin Koper za zaprtje doma, če ne bodo izpolnjene zahteve sanitarnega inšpektorja. Večino zahtev glede ureditve doma smo pred začetkom sezone izpolnili, ostala pa je še komunalna ureditev plaže, ki pa pomeni zelo velik strošek.

Čisto pred kratkim, točneje 2. septembra, pa je ista zahteva doletela tudi počitniški dom na Sorici, ki mu že pred začetkom sezone grozi zaprtje.

Če omenimo pri tem še prikolic, posebej Treskine, ki močno propadajo in so že vse odpisane, lahko ugo-

Marjan je v pogovoru navrgel veliko problemov, o katerih bi se morali doma čim prej pogovoriti, na primer o regresiranju penzionov otrokom, saj je vendar absurd, da za svoje otroke plačujemo ekonomske cene, ob tem pa je tudi regres zanje zares smešno nizek. Pogovoriti bi se morali tudi o vprašanju porabe regresa delavcev in o izračunu stroškov penziona. Dejstvo pa je, da denar, ki smo ga na primer letos porabili za Fieso — to je 9,5 starih milijard dolgoročno ni najbolj smotrno naložen.

Omenila sem že, da odločba sanitarnega inšpektorja, tokrat iz občine Škofja Loka, ni prizanesla niti domu na Sorici.

V odločbi piše:

a) Zgrajen je sanitarni blok za goste z moškim in ženskim delom s shrambo za čiščila ter prostor za izdajno površino in prostorom za goste samopostrežne restavracije in z začetkom kuhinjskega dela.

b) Za uporabo je dovoljen le sanitarni blok s prostorom za čiščila.

— Obravnavana je bila preskrba s pitno vodo. Iz vašega dopisa so razvidni ukrepi, ki bi jih morali izvršiti v primeru sanacije vodopreskrbnega objekta. Ugotovljeno je naslednje:

Objekt za prenočevanje ima približno 50 ležišč in objekt s kuhinjo. Če računamo, da mora biti na dan na osebo zagotovljenih 500 l vode za izvajanje ukrepov iz osebne higijene, pripravo hrane, pitje in za izvajanje higienskih vzdrževalnih ukrepov v objektu, je dnevna potreba za takšno število gostov 2500 l ali 25 m³ pitne vode na dan.

Iz podatkov o pretoku studenca — izvira pri zajetju je razvidno, da je pretok vode približno 1 dl/min, kar pomeni, da je dnevni dotok vode v rezervoar približno 144 l ali 0,144 m³. Na razpolago je rezervoar velikosti (180—200 m³ je navedeno v vašem dopisu, kar je najbrž pomota) po ceni približno 15—20 m³. Vsa količina vode ne zadostuje za dnevno porabo, zato nastopajo problemi v zvezi s pomajnkanjem pitne vode zaradi prenočišč, kuhinje in sanitarij smučišča. Vodo ste prisiljeni dovažati s cisternami.

— Ob nadaljnjem pregledovanju dokumentacije je bil v arhivu odkrit spis št. 350-04/82, iz katerega je razvidno, da je za Sorisko planino sprejet urbanistični in zazidalni načrt, ki obravnava preskrbo s pitno vodo, kanalizacijo, odvažanje odpadkov, ureditev objekta na Soriški planini, ureditev Sorice kot naselja. V tem spisu je kopija dopisa št. 305-04/82, z dne 1. 6. 1987, ki obravnava tudi sanitarno tehnično ureditev rekreacijskega centra na Soriški planini. Ta dopis povzema zahteve sanitarne inšpekcije, ki jih je posredovala na predloženi urbanistični in zazidalni načrt.

Na podlagi te dokumentacije je razvidno naslednje:

Preskrba s pitno vodo je mogoče uestezno rešiti z zajemom izvira Selšice, kjer se da pridobiti 5—7 l vode/sek. Zaradi nižje ležečega izvira je treba urediti prečrpavanje vode.

Za odvajanje odpadnih voda se predvideva ureditev biološke čistilne naprave, če bodo objekti zgrajeni v načrtovanem obsegu, v nasprotnem primeru se odvajanje odpadnih voda rešuje z ustrezno greznico.

Predviden je tudi odvoz komunalnih odpadkov, in sicer z rednim odvozom na deponijo v Dragi. Za odvoz odpadkov so predvideni kontejnerji.

Idejni projekt št. 26/80 je usklajen z zazidalnim načrtom. To je zelo dober projekt, saj dopušča ob rešenih izvedbah več faz izgradnje objekta. Ob postopnem — faznem dograjevanju je mogoče že v prvi fazi odpraviti vse nepravilnosti, ki se jih je ugotovilo pri inšpekcijskih pregledih. V prvi fazi izgradnje je mogoče rešiti vprašanje sanitarij, kuhinje in prenočišča s 45 ležišči.

Posebej zanimivo pa je na koncu mnenje sanitarne inšpekcije, pa ne zato, ker mi tega stališča ne bi poznali, ampak nam ga celo drugi želijo razložiti:

— Mnenje:

Sanitarni inšpekciji je nerazumljivo, zakaj niste pričeli z ureditvijo novega objekta. Če ste prepričani, da z uporabo starih dotrajanih objektov varčujete, se pošteno motite, ali jasneje povedano: Na mizi imate polno skledo, samo zajemati je treba znati iz nje. Z ureditvijo objekta ne pridobivate le rekreacijskega objekta za vaše delavce, ki so počitka potrebni, ampak tudi za vse druge goste. Vztrajanje na starih, dotrajanih objektih je zgrešena naložba, ureditev novih objektov po fazah glede na potrebe je vaša perspektiva.

Z pozorom na navedene ugotovitve in ugotovitve pri inšpekcijskih pregledih se opušča zahteva po ureditvi obstoječih vodopreskrbnih objektih, ker je ta zahteva nesmiselna, potratna z ozirom na današnjo situacijo. Vztraja se naureditvi zunanjo bifeja, na dovažanju vode s cisternami zaradi obstoječih sanitarij v novem objektu, ker le-te v zimski sezoni morajo obratovati, predvideva pa se dokončna prepoved upo-



rabe objekta s kuhinjo, saj ne bo več izpolnjeval osnovnih sanitarno tehničnih in higienskih pogojev.

Sanitarna inšpekcija je proučila tudi možnost za ureditev kapnic in ugotovila, da s kapnicami ne bi bilo mogoče rešiti vprašanja preskrbe s pitno vodo, saj bi potrebovali velike lovilne površine, velike rezervoarje in filtre, katerih vzdrževanje pa ni enostavno. Kapnice veljajo za drage objekte s slabim izkoristkom, poraba vode pa je omejena na najmanjše možne količine.

6. Ukrepi:

a) Sanitarni inšpektorat je treba obvestiti o roku za ureditev novega objekta v prvi fazi ureditve.

b) Sanitarnemu inšpektoratu je treba predložiti podatke o rezultatih bakteriolo-

ških in kemijskih preiskav vode na izviru Selšice. Če teh podatkov ni, obvestite sanitarni inšpektorat.

c) V zimski sezoni 1988/89 mora biti zagotovljen dovoz vode s cisternami.

č) Sanitarni blok v novem objektu mora obratovati v zimski sezoni.

O uporabi kuhinje in pripravi živil bodo naknadno izdani posebni ukrepi. Zahtevane podatke in pripombe na ugotovitve in ukrepe posredujete v roku 8 dni od dneva vročitve tega dopisa. Po preteku tega roka bo izdana odločba.

Torej: glede na to, da razmer v kuhinji na Sorici najbrž ne bo mogoče urediti v osmih dneh, bi morala biti koča z 10. septembrom letos zaprta.

M. M.

Zaključek

Na koncu tega članka mi je preostala samo še pot do direktorja tozda ZSE tovariša Milana Vidmarja. V tem trenutku je namreč tozda ZSE še vedno edini, ki se ukvarja s počitniško problematiko, že jutri pa bo to najbrž vroča tema cele tovarne.

Zaradi dolžine članka pa bomo skušali na vprašanja kaj bo tozda ZSE ukrenil v zvezi z našimi domovi in kakšni so nadaljnji načrti razvoja počitniških domov ter o načrtih tozda, kako bi jih lahko realizirali, odgovorili v naslednji številki. K pogovoru bomo skušali pritegniti tudi predstavnike sindikata, saj je to tema, ki zadeva vse naše delavce. Zato bodo koristni vsaki pametni in uresničljivi predlogi, da ne bomo nazadnje res izbirali med Scilo in Karibdo — med dvema nevšečnostima — med popolnim zaprtjem domov ali med nadaljnjim krpanjem našega že tako natrganega počitniškega standarda. Razmere nas močno silijo, da se o tem pogovarjamo že danes, kajti čez deset mesecev bo resnično prepozno.

Odprla so se šolska vrata

Na srednji šoli tehniških strok Franca Leskoška-Luke smo jih odprli na stžaj. Na novo se je vpisalo v prvi letnik 312 učencev, to je za 48 manj, kot je bilo razpisanih mest. Največ je bodočih oblikovalcev kovin (97), med katerimi je 15 tehničnih risark, 84 je elektrotehnikov elektronikov, 93 strojnih tehnikov, 7 metalurških tehnikov, 10 livarjev, 4 modelni mizarji in v skrajšanem programu 18 učencev, ki jih bomo izobraževali za metalurško in varilsko smer.

Novo šolsko leto je pričelo na šoli 1045 učencev v 36 oddelkih. V prvem letniku je 12 oddelkov, v drugem 11, v tretjem 8 in v četrtem 5 oddelkov. V primerjavi z lanskim letom imamo letos na šoli enako število učencev. Letos smo vpisovali učence do zadnjega dne, to je do 31. avgusta. Že na informativnem dnevu za osmošolce spomladaj smo ugotovili, da ni pravega zanimanja za usmeritve, ki jih izobražujemo na naši šoli. Podobno se je dogajalo tudi na ostalih šolah tehničnih strok v Sloveniji. Izjema so bile le šole v posameznih krajih, kjer učenci niso imeli izbire. Nekoliko smo računali na priliv učencev iz šol, kjer je bilo preveč prijavljenih. To pa se je le delno uresničilo, saj se je po sprejemnih izpitih prijavilo le malo učencev. Vse bolj smo prepričani, da so nekatere šole v Ljubljani pretiravale s podatki o velikem vpisu, oziroma so te številke služile za drugačne namene. Tudi glede informiranja o vpisu na našo šolo smo letos storili več kot prejšnja leta. Na vse ljubljanske osnovne šole smo poslali oziroma osebno predali priloگو našega časopisa ob 40-letnici šole in DO Litostroj. Ob dnevu šole nas je obiskalo

600 osnovnošolcev. Dobro smo se pripravili na informativni dan. Po sedanjih rezultatih o vpisu pa bomo morali analizirati, kaj vse bo v bodoče potrebno storiti, da se bodo učenci, predvsem pa njihovi starši raje odločali za naše usmeritve. Nekatere ugotovitve so že jasne. To je predvsem kriza v strojni in metalurški industriji. Svoje prispevajo k temu tudi naši slovenski šolski programi ki so naravnani predvsem v naravoslovno in družbo slovno dejavnost. Čas bi že bil, da bi se dogovorili, kakšne kadre bomo potrebovali, saj kar naprej poskušamo o prestrukturiranju proizvodnje. Lepo je reči, da je potrebno omogočiti mladini samostojno izbiro poklica. Prav tako je lepa zamisel, da je potrebno omogočiti vsem mladim široko splošno izobrazbo v srednji šoli. Vprašanje pa je, ali bodo ti mladi našli zaposlitev, če ne bo pogojev za njihovo vključitev, če ne bo strokovnjakov, ki bi njihove zamisli in teorijo spreminjali v proizvod — izdelek. Ob tem pa tudi pozabljamo, da vsi učenci, ki prihajajo iz osnovnih šol, ne zmorejo sedanjih programov v srednji šoli. To opažamo v prvem letniku pri triletnih programih,

Češka srečanja

Ob mnogih neprijetnih besedah o naših počitniških domovih pa sem v Fiesi naletel tudi na sogovornike, ki so bili z letovanjem zadovoljni in na udobje niso imeli nobenih pripomb.

To je bila skupina čeških turistov iz ČKD Blansko, ki se ji je ravno iztekel zadnji dan letovanja v Fiesi. Čeprav niso imeli posebne sreče z vremenom, se nad letovanjem niso pritoževali.

Moji sogovorniki so bili: Ladislav ŠTEGNER, tehnični vodja ČKD Blansko, Vaclav PEROUT, komercialni vodja ČKD Blansko in Ladislav JANCÍK, kulturni animator. V pogovoru, ki je potekal zelo neformalno in v prijetnem vzdušju, so mi povedali, da je večina njihovih sorojakov prvič v Jugoslaviji in na morju, saj je zanimanje za letovanje pri njih vsaj trikrat večje kot so možnosti. Čeprav ima ČKD Blansko počitniško izmenjavo tudi z Bolgarijo, je zanimanje za letovanje tam precej manjše zaradi prevelike oddaljenosti.

Z letovanjem v Fiesi so bili zadovoljni vsi. Dobro so se razumeli z osebjem, zelo zadovoljni so bili s hrano, bili pa so tudi na izletu v Lipici in pršutarni, kjer so tud zaplesali. Posebno doživetje pa je bila tudi vožnja z ladjo. V času letovanja so si ogledali še Koper, Umag, Piran in Portorož in bili povsod zelo lepo sprejeti. Niso se mogli načuditi nad prijaznostjo naših gostincev in trgovcev, saj so jih povsod lepo sprejeli. Največ pa jim je seveda pomenilo kopanje in sončenje. Ker je bila večina med njimi prvič na morju, so tudi prvič videli fige, kaki, lorvorjeve grme in drugo obmorsko rastlinje. Tisti pa, ki so v Jugoslaviji že bili, kot na primer moji sogovorniki, se niso mogli načuditi divjemu skoku cen in sploš-

ni draginji. Tudi to je eden velikih vzrokov, da so tako odvisni od počitniške izmenjave, saj si sicer počitnic pri nas ne bi mogli privoščiti.

V okviru sodelovanja, ki se je s ČKD Blansko začelo pred desetimi leti in temelji ne le na počitniški, temveč tudi na poslovni izmenjavi v tehničnem in znanstveno-raziskovalnem delu, poteka vsako leto izmenjava okrog 250 članov kolektivov obeh podjetij. V teh okvirih je tudi veliko Litostrojčanov obiskalo Češkoslovaško, o čemer smo že velikokrat pisali. Programi izletov se pripravljajo vsako leto in naši gostitelji se trudijo, da bi nam ponudili enakovredne počitnice, polne zanimivosti. Zato tudi izbirajo vedno nove kraje.

Sicer pa delavci ČKD Blansko preživljajo svoje dopuste ob jezerih in ribnikih ter v rekreativnem centru, ki leži okrog 25 km iz Brna. Sprejme lahko okrog 80.000 ljudi, kar pomeni, da je tam tudi precej velika gneča. V bližini Brna pa prav zdaj gradijo tudi Pionirski center, ki bo namenjen letovanju otrok, lahko pa bi bil zanimiv tudi za našo izmenjavo otrok. Glede na to, da starši nimajo toliko dopusta kolikor trajajo šolske počitnice, lahko na Češkem starši otroke zaupajo mladinskim ali počitniškim taborom, kar znaša za tri tedne 10 % plače enega starša. To je velika ugodnost, ki bi si jo tudi mi želeli, ali ne?

Karkoli že, naši gostje so odšli iz Fiese z lepimi vtisi. Naše sodelovanje je zdaj postalo zares že tradicionalno in upajmo, da bo z leti postajalo še boljše. Poslovno sodelovanje se tako krepi še s prijateljskim, to pa je najboljša deviza za uspešnost.



Z leve proti desni: Vaclav Perout, komercialni vodja ČKD Blansko, Ladislav Jančík, kulturni animator, Marjan Prelovšek, vodja počitniških domov in Ladislav Štegnar, tehnični vodja ČKD Blansko

kjer se srečajo z vrsto predmetov (slovenski jezik, tuj jezik, umetnostna vzgoja, matematika, računalništvo, fizika, kemija, biologija, zgodovina, zdravstvena vzgoja) in le malo s svojo bodočo stroko (gradiva, tehnično risanje s strojnimi elementi, varstvo pri delu, praktični pouk). Prav gotovo je ta zalogaj za marsikoga prevelik. Zato je tudi v prvem letniku največji osip. To pa se še stopnjuje pri štiriletnih programih —tehnikih, saj ugotavljamo, da do sedaj še ni bilo uspešnega učenca na šoli, ki bi se vpisal v ta program z zadostnim uspehom iz osnovne šole. Prav teh pa je vsako leto več. V večini primerov so starši tisti, ki pretiravajo in pričakujejo preveč od svojega otroka.

Kot vsako leto smo tudi letos imeli nekaj kadrovskih težav, saj na večkratne razpise nismo dobili potrebnih strokovnjakov dipl. ing. strojništva in elektrotehnike. Težave smo premostili s honorarnimi sodelavci iz DO Litostroj in Iskre, kar pa bo vplivalo na časovno razporeditev pouka tudi v popoldanski čas.

V poletnih počitnicah smo opravili vsa tekoča in investicijsko vzdrževalna dela tako v šoli kot v domu učencev. Pogoji za delo učiteljev in učencev so dobri. V šolskih delavnicah smo zamenjali nekaj izrabljenih stro-

jev z novimi. Tako imajo rezkalci štiri nove stroje, strugarji pa stružnico, ki jo bo Iskra Avtomatika opremila že z napravo Ljumo. V teh dneh pričakujemo tudi dva CNC stroja, stružnico in rezkalni stroj, ki sta še vedno didaktična, vendar tudi produktivna. S tem nadaljujemo naš načrtani razvoj poučevanja sodobne tehnologije. Že v preteklem šolskem letu smo opremili učilnico za pouk predmeta osnove regulacije in krmljenja, v jeseni pa bomo ta kabinet dopolnili še z opremo za hidravliko. Neurejen ostaja še vedno pouk telesne vzgoje, saj še vedno ni nikakršnih izgledov za gradnjo šolske telovadnice.

Če se na kraju zopet povrnemo na letošnji vpis v šolo, na moremo mimo vprašanja, kako je z litostrojskimi štipendisti na naši šoli. Za to šolsko leto je DO razpisala 234 štipendij za vse programe. Do sedaj je za štipendijo zaprosilo 125 učencev, in to 50 tehnikov, 55 oblikovalcev, 20 metalurgov. Zelo smo se trudili, da smo pridobili učence za vpis in skoraj napolnili šolo, vse pa kaže, da bo potrebno tudi nekaj več prizadevanja za pridobitev štipendistov, kar pa ni samo stvar šole, saj so to bodoči delavci — strokovnjaki DO Litostroj.

dipl. ing. Anton Zupancič



Dve prireditvi poletnega festivala v Ljubljani

Razmeroma bogat spored letošnjega 36. poletnega festivala je bil v znamenju precejšnjih finančnih težav tako s strani organizatorja, ki je imel očitno veliko problemov z angažiranjem vrhunskih izvajalcev, obiskovalci pa so imeli težave z nabavo že res kar dragih vstopnic.

Operni del festivala je bil tako okrnjen, da je bila komaj možna kakšna izbira, zato sem rajši obiskala koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije in zbora stolne cerkve iz Celovca. Na sporedu sta bili Mozartova in Schubertova maša, dve zanimivi sakralni skladbi, ki jih je že zaradi velikega števila nastopajočih le redko mogoče slišati. Simfonični orkester Slovenske filharmonije dobro poznamo in tudi tokrat se je predstavil kot zanesljiv interpret vseh zahtevnih skladb, zbor iz Celovca, ki ne gostuje v Ljubljani prvič, pa je potrdil, da je izvrstno vokalno telo, ki mu sakralna glasba gotovo ni tuja in ki razpolaga z odličnim ženskim delom, medtem ko je moški tenorski nekoliko šibkejši.

Žal je bil koncert v zadnjem trenutku prestavljen iz Križank v dvorano Filharmonije, kjer za nastopajoče ne samo, da skoraj ni bilo

prostora na odru, temveč je izvedba trpela tudi zaradi izredne vročine.

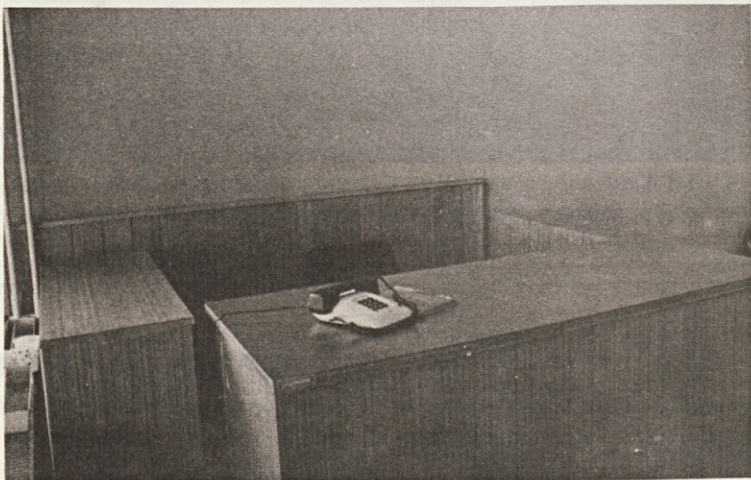
Koncem avgusta je koncentriral v Ljubljani orkester londonske akademije, ki ga je vodil Richard Stamp. Le-ta ima veliko glasbeno tradicijo, ki ustvarja neprestano nove orkestre in je z njim predstavil enega od novejših. Orkester je izvajal Bacha, Marcella in Stravinskega. Pri Bachu in Marcellu je solistični del odigral Ray Still, eden vodilnih svetovnih oboistov. V dodatku se je prestavil oboe d'amore, instrument izjemno žametnega glasu, ki ga danes praktično ni več slišati in ga večina poslušalcev najbrž ni poznala.

Nekoliko izven okvira baročne glasbe je bil Stravinski, ki je sicer zanimiv in redkeje izvajan pritegnil občinstvo, vendar se ni povsem vklapljal v prvi del. Vsekakor pa je bil koncert zelo lepo doživetje, čeprav spet prenešen iz Cankarjevega doma v veliko dvorano Narodne galerije, ki pa je tokrat gotovo predstavljala mnogo prikladnejši in lepši ambient, čeprav morda nekoliko manj akustično ustrezen kot prvotno predvidena dvorana.

Hermina Klun

Osa pika

SELF SERVICE V UPRAVNI STAVBI



Glede na to, da ima vsak zunanji obiskovalec upravne stavbe v prazni recepciji na razpolago telefon in interni imenik, vratarja pa ne, si mora pač pomagati sam.

Vodstvo kadrovske službe je bilo menda obveščeno, da bo dosedanji receptor odšel, nadomestila zanj pa ni. Si tako varčevanje smemo privoščiti?



Ne, to ni prikaz moderne umetnosti, kot ste prvi hip pomislili, ampak nekaj slikovitih detajlov z barake, ki smo ji prisodili oso že v prejšnji številki. Baraka še stoji — mogoče pa služi delavcem obdelave kot razstveni prostor!

Začenjamo novo pevsko sezono

Minile so počitnice in kot lastovičke smo se člani in članice Mešanega pevskega zbora Litostroj 5. septembra zbrali na prvi vaji.

Kar se ženskega dela tiče, moram ugotoviti, da smo se v svoje pevsko gnezdo vrnile vse. Pri moških pa je malo drugače. Nekaj jih je manjkalo, ker se verjetno še odločajo in premišlujejo, ali je staro gnezdo še dovolj dobro za njih. Na prvi vaji smo med drugim ugotovili, da bi pogrešali prav vsakega, ki bi nas morebiti zapustil. Veseli bi bili, da ostanemo še naprej skupaj in da se nam pridružijo tudi novi pevci in pevke.

Ker je začetek sezone in ker bomo nov program šele začeli pripravljati, vabimo vse, ki ste že kdaj peli v zboru ali imate veselje do petja, da se nam pridružite. Imeli boste vse možnosti, da se vključite in svoj glas in znanje potrdite. Med nami vam bo lepo, kar dokazuje tudi dejstvo, da bo večina članov pevskega zbora v letošnji sezoni praznovala svojo petnajstletnico. Torej smo prijetna družba, ki zna resno in zagnano delati, ko pa je čas in prilika, pa se znamo tudi sprostiti in razveseliti. Postali smo prijatelji in radi se družimo tudi v prostem času. Tako so naše proslave osmega marca, praznovanje novega leta, pustovanje, praznovanje okroglih obletnic, skratka vse slovesnosti posebno in nepozabno doživljale. Med nami so pevke, ki imajo še poseben smisel za organizacijo družabnega življenja in resnično nikoli nam ni dolgčas.

Res smo v obdobju težkih časov in problemi vsakdanjega življenja pritiskajo na nas z vseh strani. Vendar nam ljubezen do petja vlija novih moči. Ob pesmi se sprostimo in razveselimo. Življenje je lepše in polnejše, pa čeprav samo za dve uri v tednu, ko imamo vaje. Zato, dragi pevci in pevke, nikar ne oklevajte!

Pridite, seznanite se z našim delom in nami! Pesem nas osrečuje in pripričani smo, da bo tudi vas!

Vaje imamo vsak ponedeljek ob 18. uri v kinodvorani Izobraževalnega centra. Lahko pa se oglasite tudi po telefonu in radi vam bomo pojasnili vse, kar vas zanima. Pokličete lahko: 20-11 Alojza Grudna, 13-12 Magdo Kreft, 20-12 Ivana Bašiča, 20-27 Janeza Groma, 80-21 Magdo Sinur, 17-14 Boženo Novak. Pričakujemo vas in se že vnaprej veselimo srečanja z vami. Skupaj se bomo lahko pripravili za koncerte, ki jih načrtujemo. Tudi v letošnji sezoni bomo lahko doživeli marsikaj, kar se ne pozablja.

Za MPZ Magda Kreft

Izlet mladih planincev na Storžič

Dan pred odhodom v hribe vedno poslušam radio, da bi zvedel, kakšno bo vreme. Tistega dne so napovedovali slabo vreme. Zaradi tega sem si v nahrbtnik dal topla oblačila, vetrovko in dežnik. Tudi obul sem se primerno.

V zgodnjih urah naslednjega dne sem že stal pri prvi markaciji in strmel v gozd in oblake. Začel se je dolgotrajni pohod v meglo. Prvo uro me je zelo bolela noga. Ko pa sem se uhotel, sem se odlično počutil. Pot do koč na Kališču se mi je vlekla v nedogled. Za vsakim ovinkom sem že zagledal prvi cilj naše poti, vendar sem se vedno zmotil. Končno pa se je težko pričakovana koč kakor privid vendarle prikazala iz megle. Skoraj stekel sem proti njej. Ta kratak počitek in topel čaj mi je dobro del. Potem ko smo pomalicali, smo se negotovo odpravili proti vrhu. Nase smo zmetali vse zaloge tople obleke, pa nas je še vedno zeblo. Kmalu se je še bolj ohladilo in skale so postale spolzke. Previdneje kot prej smo stopali dalje. Počasi je začelo rastline nadomeščati skalovje. Vedno več je bilo tudi prepadov in strmih pobočij, tako da sem se krčevito prijel za maloštevilne šope trave. Kar naenkrat se je strmo pobočje skoraj zravnilo in po škaticah za žig smo ugotovili, da smo se znašli na vrhu. Razgleda seveda ni bilo nobenega, saj si komaj videl svoj nos. Tega mi je bilo seveda zelo žal, saj Storžič obdajajo prelepe gore. Hitro smo se obrnili in odkorakali proti domu, preden so skale čisto poledenele.

Tokrat sem bil prvič na izletu s planinskimi krožkom. Kljub slabemu vremenu na mojem prvem izletu bom še vedno hodil v hribe, ki so lepi, pa naj so obdani z oblaki ali ožarjeni s soncem.

Matija Tome, SŠTS, 1. b



Člani pevskega zbora pred nastopom...



...in po njem, ko se sprostijo ob kapljici in v veseli družbi.

*Mešani pevski zbor Litostroj
Tebi osebno!*
*Imaš enkratno priložnost, da se nam pridružiš
(tudi če nisi Litostrojčan)*
*Smo prijetna in dobra družba,
ki cení prijateljstvo
in lepo slovensko pesem
Prččakujemo te!*
*Prijave sprejema na tel. 13-72
tavi. Kolaric*

Dragan Marić Ljubezen

*Ljubezen je ogenj, ki nevidno tli,
rana, ki jo čutiš kljub odsotni boli,
sreča, ki docela srečna ni nikoli,
bolezen, ki ubija, pa čeprav te ne boli;*

*ko človek si želi le to, da ljubi,
ko hodi med ljudmi obenem sam in v dvoje,
ko v zadovoljstvu vendarle ni zadovoljen,
ko tam želi dobiti, kjer je v zgubi.*

*Sužnost po lastni je volji,
želja po vdaji popolni,
hotenje dajati zvestobo
temu, ki bi je nas grobo.
Kako le ljubezen nam srca napolni,
če taka nasprotja sestavljajo njeno podobo?!*

Fahrudin Huremović Jesen

*V jutru preranem meglé so kot kaša.
Vstanem osamljen in zrem nekam v dalj.
Kam pa sploh gledam, naenkrat se vprašam,
ker nič se ne vidi v tej kaši meglé.*

*Vidim nenadoma madeže v mraku,
dolgo se prožijo v vrsti kot v traku.
To bodo ptiči, letijo skoz noč,
vsak svojo ljubljeno zvesto iščo.*

*Šlo je poletje do svojega konca.
Da bi se ogreli, premalo je sonca.
Zdaj so še ptice selivke odšle.
Konec poletja, prišla je jesen.*

Prevedla Jana Kolaric



XI. LETNE ŠPORTNE IGRE SOZD ZPS

Litostroj najboljši

V soboto, 10. septembra, so se na stadionu Železničarskega športnega društva že v zgodnjih jutranjih urah pričele zbirati športne ekipe članic sozda ZPS iz vse Slovenije, vsestransko pripravljene, da tako kot vsako leto pomerijo svoje znanje in moči v različnih športnih disciplinah. Pokrovitelj tega že tradicionalnega športnega srečanja je konferenca OOOZS ZPS, organizatorji srečanja pa se menjavajo vsako leto. Organizacijo in izvedbo letošnjega srečanja je imela v rokah naša delovna organizacija, ki se je potrudila, da so se športne igre v zadovoljstvo vseh udeležencev pa tudi samih organizatorjev odigrale brez kakšnih posebnih težav in zapletov.

Na letošnjem tekmovanju je sodelovalo preko 800 udeležencev iz enaindvajsetih delovnih organizacij — članic sozda, ki so tekmovali v šestih športnih panogah v malem nogometu, balinanju, šahu, kegljanju, namiznem tenisu in streljanju. V dveh panogah — streljanju in kegljanju pa so se pomerile tudi ženske ekipe.

S kratko, polurno zamudo zaradi kasnitve prihoda nekaterih ekip sta ob 7.30 prireditev s pozdravnim in spodbudnim nagovorom odprla naš generalni direktor ter predsednik sindikata Litostroj, zatem pa je vodja tekmovanja Janez Šmon napotil tekmovalce na prizorišča športnih bojev. Velik del tekmovanj se je odvijal v novozgrajenem športnem parku Železniškega športnega društva, nekatere panoge pa je bilo potrebno razporediti še po drugih — bližnjih športnih igriščih. Tekmovanje v namiznem tenisu je bilo v telovadnici ŽEKŠ, v kegljanju so ekipe tekmovalle na kegljišču Doma družbenopolitičnih organizacij na Staničevi ulici, balinarji so se pomerili tudi na balinišču Litostroj, streljanje pa je potekalo tudi na strelišču doma SŠTS Litostroj.

Čeprav je bila večina tekmovanj v soboto, pa je bilo potrebno s kegljanjem in streljanjem pričeti že dan pred tem.

Tudi na tem tekmovanju je bilo čutiti geslo »Važno je sodelovati, ne pa zmagati«, ni pa manjkalo tudi tekmovalnega duha, tako da so vsi nestrpnost pričakovali končne rezultate ter razglasitev zmagovalcev po posameznih disciplinah, pa tudi ekipnega zmagovalca letošnjih športnih iger. Razglasitev se je pričela takoj, ko so bili zbrani rezultati tudi zadnjih finalnih tekmovanj, to je v zgodnjih popoldanskih urah. Ekipno so bili letos najboljši tekmovalci in tekmovalke LITOSTROJA, drugo mesto je zasedla SST Trbovlje, tretje pa Metalna iz Maribora.

Po posameznih panogah so bile najboljše naslednje ekipe:

Kegljanje	
Moški (6 × 100):	
1. Litostroj	2329
2. Riko	2267
3. Metalna	2266
Ženske (3 × 50):	
1. STT	556
2. Metalna	541
3. Kladivar	532

Skupni vrstni red:

1. Litostroj
2. STT
3. Metalna
4. Riko
5. Indos
6. Kladivar
7. Ikos
8. Mlinostroj
9. Cevovod
10. Gostol
11. Kovind
12. Turboinstitut
13. Kostroj
14. SOP
15. Stroj
16. IB Elektroprojekt
17. Pleskar
18. Kovinarska
19. Atmos
20. Strojna
21. Hidrometal

Ob uspešnem zaključku se lahko za udeležbo in športno borbenost zahvalimo in čestitamo vsem udeležencem, ne glede na končno uspešnost in uvrstitev. Saj rezultati in končne uvrstitve niso edino pomembne pri športnih igrah, enak pomen ima tudi tovarištvo in prijateljske vezi, ki se krepijo tudi ob takih priložnostih.

Posebej pa moramo pohvaliti 35-člansko tehnično in organizacijsko ekipo, ki se je ves čas tekmovanja (pa tudi že precej pred njim ob samih predpripravih in pripravih) trudila, da bi se celotna prireditev odvijala nemoteno, kot se je, na zadovoljstvo vseh udeležencev, tudi v resnici.

t. š.

In po razglasitvi rezultatov

Za družabno zabavni del programa je skrbel ansambel Dvanajsto naspotje. S poskočno plesno glasbo je privabil na plesišče številne tekmovalce, ki so tako dobili priložnost dokazati, da so kljub predhodnim fizičnim aktivnostim še vedno v dobri kondiciji.

Vrhunec pa je pomenilo tekmovanje za naj-par ZPS (najlepši, najboljši, najbolj iznajdljivi . . . itd. v vseh pogledih, kar je ocenjevala stroga in nepristranska litostrojska žirija). Med seboj se je pomerilo deset naključno sestavljenih parov, ki so morali pripraviti kratek program in sploh poskrbeti, da se predstavijo v vsem sijaju in čim bolj domiselno preoblečeni (nekaj jih je bilo tudi domiselno slečeni!). Pozornost je vzbudil par STT — Kladivar s frizersko točko in izvajanjem hita »Ringaraja«. Odobravanje je požel par Metalna — SST, saj je odigral »odštekane« tujce na našem morju in v ta namen odmetaval prave »rudarje« (žirija se seveda ni dala podkupiti!). Vplivi poslovnih stikov z vzhodom pa so se pokazali pri paru STT-STT, ki je ob milobnih orientalskih zvokih prikazal, kako mora ženska streči moškemu (kar je bilo še posebno všeč takih prizorov nevajenemu moškemu delu publike!). Nagrade pa so na koncu osvojili: tretje mesto par Strojgradnja-Strojgradnja, ki je uprizoril prihod na športne igre ZPS (mimogrede — to je bil tudi edini originalni zakonski par in je bil temu primerno uigran), drugo mesto pa par Pleskar — Atmos, ki je osvajal v špansko-bikoborskem stilu, prvo mesto in laskavi naslov MISTER in MISS ZPS pa si je priboril par Cevovod-Litostroj (še enkrat naj poudarimo nepristranskost žirije!), ki je izvajal precej dolg postopek slačenja pred prikupno zdravnico in pri tem razkril vse svoje čare. (Na uho naj prišepnemo, da je litostrojsko čast reševal kar predsednik mladine Sead Si-jamhodžić osebo. Bravo!)

Temperatura razpoloženja se je dvignila do vrelišča, tekmovalnim parom so se na plesišču pridružili še drugi (vendar za nagrade prepozno) — in vino je teklo v potokih. Tako se ponavadi zaključijo pravljice — in tako so se tudi športne igre ZPS.

J. K.



Napeti trenutki pred golom



Tekmovalec v svojem elementu



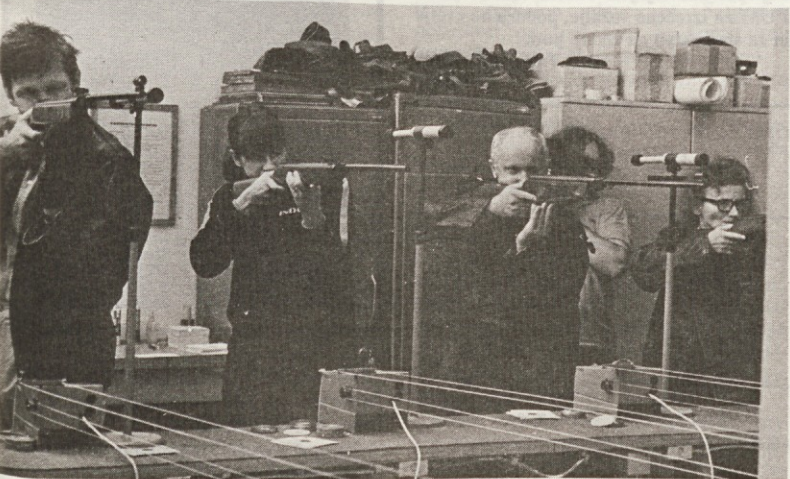
Končno je napočil težko pričakovani trenutek razglasitve rezultatov in podelitve pokalov, ki sta jih najboljšim izročala predsednik litostrojskega sindikata in direktor sozda ZPS



Del litostrojske zmagovalne ekipe med počitkom po tekmovanju — skupaj z močnejšo polovico bodočega naj-para ZPS (štartna številka 10)



V tekmi s časom nad črno-belimi polji



Streljanje je bilo (poleg kegljanja) tista disciplina, v kateri so se dobro izkazale tudi tekmovalke



Prigrizki so bili pripravljeni, da vrnejo tekmovalcem izgubljene moči

Streljanje	
Moški:	
1. STT	532
2. Litostroj	518
3. SOP	515
Ženske:	
1. STT	518
2. IB Elektroprojekt	446
3. Metalna	433
Nogomet	
1. Kostroj	
2. Mlinostroj	
3. Ikos	
Namizni tenis	
1. Litostroj	
2. Cevovod	
3. STT	
Balinanje	
1. Indos	
2. Turboinstitut	
3. Litostroj	
Šah	
1. STT	
2. Litostroj	
3. Kovinarska	

Odšli so v pokoj



V letošnjem juniju je odšel v pokoj Franc ROGELJ, tehnolog-razvijalec v tozdu MONTAŽA. Njegova delovna pot v Litostroju se je začela leta 1950. Delal je kot konstruktor, kot vodja obrata montaže turbin in kot tehnolog-razvijalec v tehnologiji montaže. Sodeloval je tudi pri terenskih montažah doma in v tujini.

Svoje delo je opravljal vestno, svoje znanje pa je nesebično prenašal na mlade.

Bil je aktiven tudi na družbenopolitičnem področju, saj je bil predsednik sindikata, predsednik DS, član UO in še drugo.

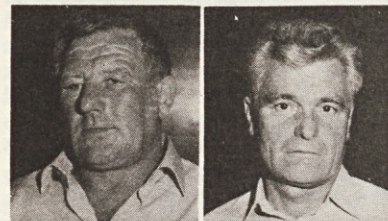
Za vse, kar je prispeval k uspešnemu poslovanju Litostroja, se mu iskreno zahvaljujemo. Želimo mu veliko zdravja in še veliko zadovoljnih let.

Sodelavci

5. avgusta se je poslovil od nas in odšel v zaslužen pokoj Dragoljub PETROVIČ, polnilec tehničnih plinov v kisikarni TOZD IVET. V Litostroju se je zaposlil leta 1965 kot transportni delavec. Delo polnilca plinastega kisika v jeklenke je uspešno opravljal vse od leta 1968 pa do upokojitve.

Za njegovo vestno in marljivo delo se mu najlepše zahvaljujemo ter mu želimo, da bi še dolgo užival zaslužen pokoj.

Sodelavci iz tozda IVET



Junija smo se v tozdu MONTAŽA poslovili od dveh dolgoletnih sodelavcev: Jožeta ZAVASNIKA in Štefana DROBNIČA.

Jože se je zaposlil v Litostroju že leta 1949 v strojnem oddelku, nato pa je bil nekaj let veznik-žerjavar. Končno se je zaposlil kot monter pri žerjavih, kjer je ostal vse do upokojitve. Sodeloval je pri vseh večjih montažah širom naše domovine. Bil je vesten in marljiv delavec, zato ga bomo v svoji sredini tembolj pogrešali.

Za vse njegovo delo se mu iskreno zahvaljujemo in mu želimo še vrsto let zdravja in osebne sreče.

Štefan DROBNIČ je prišel v Litostrojo leta 1956 in se zaposlil kot monter v montaži dvigal, kjer je delal vse do upokojitve.

Bil je skupinovodja. Dela, ki so mu bila zaupana, je opravljal vestno in z odgovornostjo, zato je sodeloval na montažah naših izdelkov doma in v tujini. Njegovo delo pa je nepričakovano in prezgodaj prekinila zahrbtna bolezen, tako da s je moral predčasno upokojiti.

Za njegov trud in sodelovanje se mu najlepše zahvaljujemo, v pokoji pa mu želimo več in boljše zdravje v krogu svojih domačih.

Sodelavci

V juniju je odšel v pokoj naš dolgoletni sodelavec, direktor in prijatelj Viktor NOLIMAL, dipl. ing., dipl. oec. iz tozda Prodaja. V našo tovarno je prišel kot mlad inženir-projektant in se zaposlil v projektivi HE. Zaradi izjemnih strokovnih in organizacijskih sposobnosti je postal direktor tozda finalni izdelki, kasneje pred 12 leti pa direktor tozda Prodaja. Težka bolezen in operacija sta sicer pred dvema letoma zavrli njegovo delo, vendar je bil stalno tudi med tem časom povezan z nami.

Njegovo družbenopolitično delo je bilo izredno plodno. Poleg dela je opravljal funkcijo sekretarja ZK podjetja, bil je predsednik UO DO imel pa je še več drugih funkcij zunaj podjetja.

Ob njegovem odhodu v pokoj mu vsi želimo mnogo zdravja in mirnega počitka na Gorenjskem.

Sodelavci

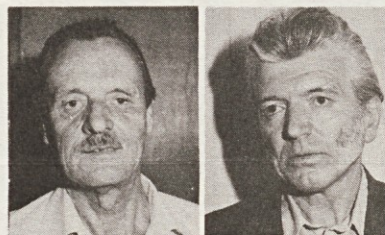
V juniju se je poslovil od nas in odšel v zaslužen pokoj naš dolgoletni sodelavec Jože PEČAR.

V Litostroju se je zaposlil leta 1954 v tehnološkem oddelku. Bil je izreden strokovnjak, zato je delal na vseh proizvodnih vejah. Poseben specialist pa je bil na žerjavih. Zaradi svojih sposobnosti je hitro napredoval v tehnologijo, v vodjo oddelka, nazadnje pa je bil vodja tehnološke službe tozda Obdelava.

Med sodelavci je bil zelo priljubljen, saj si je zelo prizadeval svoje znanje prenašati na mlajše ljudi.

Za uspešno delo se mu zahvaljujemo in mu želimo še veliko zdravih in srečnih let.

Sodelavci



Konec junija je odšel v pokoj naš dolgoletni sodelavec Feliks NOSE. Opravljal je dela in naloge žerjavarja v tozdu MONTAŽA. Za njegovo vestno in dosledno delo se mu iskreno zahvaljujemo.

Ob odhodu v pokoj mu želimo še vrsto let zdravja in osebne sreče.

Sodelavci

V juliju se je upokojil naš sodelavec Anton VOVK iz tozda IVET.

V Litostroju se je zaposlil leta 1955 kot čistilec ulitkov v jeklolivarni. Zaradi zdravstvenih razlogov je bil premeščen v tozda IVET, kjer je nato opravljal dela zidarja.

Za trud in dolgoletno sodelovanje se mu najlepše zahvaljujemo in mu želimo razgibano, zdravja polno nadaljnje življenje.

Sodelavci

Odšli so v pokoj

Upokojil se je naš dolgoletni sodelavec Alfred KELNER.

V Litostroju je bil zaposlen od leta 1951. Najprej je delal kot varilec v jeklolivarni, od leta 1956 pa je bil delovodja PZO.

V tozdu MONTAŽA je bil zaposlen od leta 1971 kot nadzornik za popravilo gonilnikov.

Na delovnem mestu je bil vzoren in dosleden sodelavec.

V zaslužen pokoj je odšel konec junija 1988.

Želimo mu še obilo zdravja in osebnega zadovoljstva.

Sodelavci iz tozda MONTAŽA



V juniju je odšel v zaslužen pokoj tudi naš dolgoletni sodelavec Franc TRTNIK.

V naši delovni organizaciji se je zaposlil že leta 1953. Delal je kot skoblar, strugar, borkverkist, vrtalec, od leta 1956 dalje je opravljal dela in naloge tehnologa. Bil je vesten in natančen, zato je nazadnje napredoval v tehnološko razvijalca.

Za prizadevno in uspešno delo se mu najlepše zahvaljujemo in mu želimo še veliko zdravih in srečnih let.

Sodelavci



Junija se je upokojil naš sodelavec Dušan SAŠEK, ki se je v Litostroju zaposlil leta 1973. Po prihodu je začel z deli pri vzdrževanju orodja in kasneje se specializiral za dela na področju pnevmatskega orodja.

15 let je z veseljem opravljal svoje delo, vendar ga je bil prisiljen zaradi boleznih opustiti. Posebno zadnji dve leti je bil pogosto v bolnišniškem staležu in bil zaradi tega tudi invalidsko upokojen.

Sodelavci mu želimo predvsem zdravja in vedrosti v nadaljnjem življenju.

Sodelavci tozda OB

Januarja je minilo polnih 40 let od dneva, ko je Tone SKRJANC prišel v Litostrojo in se tudi odločil ostati. Zdaj je prišel čas, ko se je poslovil od svojega delovnega mesta kontrolor I in odšel v zaslužen pokoj. Ves čas je vestno opravljal svoje naloge in je bil s svojim delom za vzor mlajšim sodelavcem.

Za njegovo dolgoletno delo se mu iskreno zahvaljujemo in mu želimo čim več prijetnih trenutkov v pokoji.

Sodelavci iz tozda PZO

Kakor je bilo vse njegovo življenje med nami mirno, urejeno in pristrčno, takšno je bilo tudi slovo od našega sodelavca Franca MAJNIKA, svetovalca v tozdu Prodaja ob njegovem odhodu v zaslužen pokoj.

Z nami je preživel 36 let in nam zapustil bogato dediščino svojega dela. Kot izvrsten poznavalec tehnologije, kalkuliranja in ostalih področij je zadnjih 20 let skrbel za analize stroškov in cenike DO, ki so skoraj v celoti samo njegovo delo. Ne moremo mimo tega, da posebej poudarimo njegovo skromnost, človečnost in pristno prijateljstvo, ki smo ga bili deležni vsi, ki smo ga poznali dolga leta in nam je pomenil več kot samo sodelavec.

Želimo, da bi njegovo življenje teklo še dolgo in da nas ne bi pozabil.

Sodelavci

Sredi letošnjega poletja je končala delo v Litostroju in odšla v zaslužen pokoj Anica SKRJANEC.

Zaposlila se je pred 39 leti in je bila ena izmed prvih delavcev Litostroja. Kljub težkim pogojem je vztrajala pri svojem delu celo preko polnega delovnega časa.

Kot blagajničarka je opravljala svojo delovno dolžnost vestno in vzorno.

Za njen trud in dolgoletno sodelovanje se ji iskreno zahvaljujemo in ji želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

Sodelavci iz tozda ZSE

Junija 1988 je odšla v zaslužen pokoj naša dolgoletna sodelavka Mari NOVAK. Pri nas se je zaposlila leta 1956, od leta 1985 pa je opravljala delo vodje bifeja. Pri delu se je odlikovala z vestnostjo, natančnostjo in kot taka je bila vzor mlajšim sodelavkam.

Za prizadevno in uspešno delo se ji najlepše zahvaljujemo in ji želimo še veliko zdravih in srečnih let.

Sodelavci iz tozda ZSE

Zahvale

Ob smrti dragega moža in očeta Lava SOTENŠKA se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali cvetje, sočustvovali z nami in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi njegovim sodelavcem, litostrojski godbi in govorniku za poslovilne besede.

Žena Marija, hči Mija in sin Polde

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi moje drage mame Jožefe ZAJC se vsem sodelavcem Litostroja iskreno zahvaljujem za sočustvovanje v hiši žalosti.

Zahvaljujem se tudi za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, denarno pomoč ter za spremstvo na njeni končani življenjski poti.

Vida Hribar

Ob smrti moje mame Marije HITI se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz tozda PUM za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in za spremstvo na zadnji poti.

Hči Tatjana Žebavec z družino

V SPOMIN



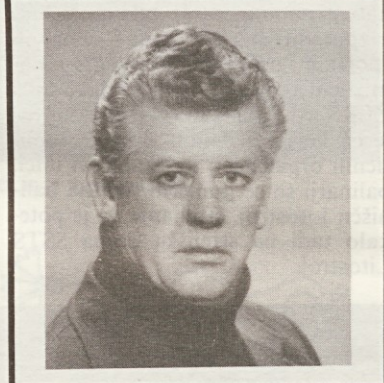
V sredo, 24. avgusta 1988 smo se na pokopališču Stožice poslovili od našega sodelavca Jerneja DOVČA, skupinovodje v montaži viličarjev. Leta 1970 se je izučil v tedanjem ICL za strojnega ključavničarja. Delal je na montaži viličarjev kot monter, monter I. in skupinovodja monterjev. Zaradi izredne marljivosti smo ga napotili še na šolanje specialista montaže.

Med sodelavci je bil priznan kot marljiv in prizadeven, vsakomur pripravljen pomagati.

Mnogo prezgodaj nas je zapustil. To občutimo posebej tisti, ki smo cenili njegovo tovarištvo.

Za njim je ostala praznina, katero bomo težko nadomestili.

Sodelavci iz tozda TVN



V soboto, 3. septembra smo se za vedno poslovili od našega nekdanjega sodelavca Lava SOTENŠKA, ki se je upokojil pred tremi leti. Več kot trideset let je preživel v Litostroju, kjer je delal kot visoko kvalificiran ključavničar v montaži črpalk. Ohranili ga bomo kot vestnega sodelavca in dobrega prijatelja, njegovim svojcem pa izrekamo globoko sožalje.

Sodelavci



28. avgusta smo se na pokopališču v Ambrusu za vedno poslovili od sodelavca Jožeta BOBNA.

Komaj začeto življenjsko pot je pretrgala kruta smrt.

Zapustil nas je mnogo prezgodaj, da bi lahko prispeval svoje znanje in sposobnosti.

Zahvaljujemo se mu za vse.

Sodelavci TVN

Zahvala

Ob skrivnostni in nenadomestljivi izgubi mojega sina in brata Jerneja DOVČA se zahvaljujem delovni organizaciji Litostroja in sindikalni organizaciji kolektiva ter pihalnemu orkestru Litostroja za spremstvo na njegovi zadnji poti v prerani grob. Še posebno zahvalo sem dolžna tozdu TVN za nesebično pomoč ob trpljenju, katero so mi v teh tako težkih trenutkih nudili njegovi sodelavci in prijatelji. Vsem še enkrat najlepša hvala iz srca!

Neutolažljiva mama
Alojzija DOVČ
in sestra Ivanka

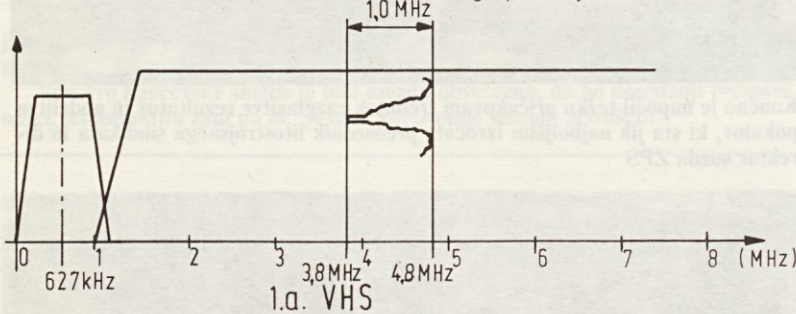
VIDEO

Novosti
in zanimivosti

2

Piše: Peter Poženel

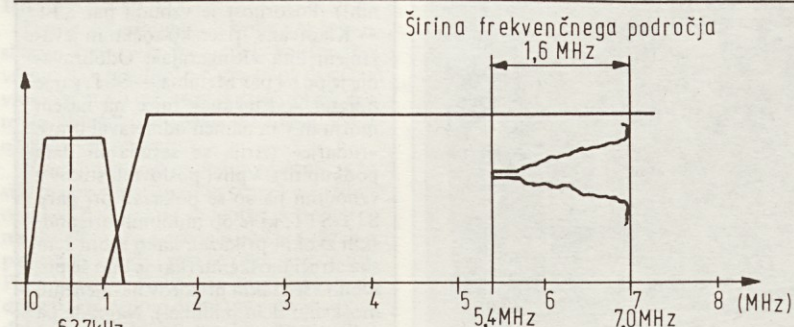
Širina frekvenčnega področja



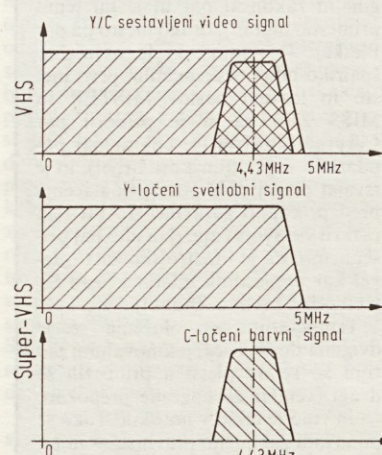
Sistem SUPER-HVS bo imel 60 odstotkov večjo širino frekvenčnega področja za zapis video signala kot standardni VHS oziroma 1,6 MHz (sl. 1b). Zapis slike bo potekal v širšem frekvenčnem področju med 5,4 in 7,0 MHz. Slaba stran tega povečanja pa je višja tehnična zahteva glede zapisa signala, istočasno pa ne bo možno na standardnem VHS videorekorderju predvajati kasete, ki je bila posneta na SUPER-VHS videorekorderju, ker je novi zapis izveden v višjem frekvenčnem področju med 5,4 in 7,0 MHz.

Tv-sprejemnik sestavljen iz dveh delov, in sicer iz Y-signalov (t.j. svetlobni ali luminentni signal) ter iz C-signalov (Chrominant ali barvni signal). Ta sestavljeni videosignal (sl. 2a) sedaj vodimo po enem vodniku, kar je vzrok, da ena komponenta moti drugo in tako dobimo slabšo kvaliteto barvne slike.

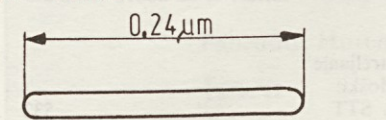
Pri SUPER-VHS videorekorderju in TV-sprejemniku pa bosta Y in C signala strogo ločena, in to ne samo pri snemanju, ampak tudi pri predvajanju. V ta namen se bo na videorekorderju in TV-sprejemniku nahajala nova dvojna vtičnica »S-terminal« z ločenim priključkom za Y-signal in C-signal, kar bo omogočalo, da se signala ne bosta motila med seboj.



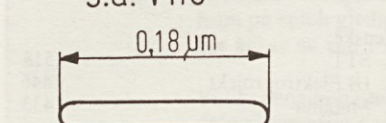
1.b. Super-VHS
Sl.1. POVEČANA OSTRINA SLIKE



Sl.2. POVEČANA KVALITETA BARV
3. Boljša kvaliteta magnetnega traku (sl. 3a, b)



3.a. VHS



3.b. Super-VHS

Sl.3. BOLJŠA KVALITETA
MAGNETNEGA TRAKU

Vsi proizvajalci magnetnih trakov se trudijo, da imajo njihovi trakovi pri predvajanju čim manj šumov, čim boljše barve ter čim manj svetlečih delcev (dro-

2. Povečana kvaliteta barv (sl. 2a, b)
Videosignal pride v videorekorder ali

JE SKRB ZA NAŠE ZDRAVJE RES TAKO MALO VREDNA?

Obe plati medalje

Odgovor na članek: »Zakaj upokojenci niso več zaželeni v ambulantni«

V prejšnji številki časopisa smo objavili pismo našega upokojenca Viktorja Tomažiča, ki sprašuje, zakaj litostrojski upokojenci niso zaželeni v naši obratni ambulanti. Zdaj smo dobili odgovor vodje dispanzerja za medicino dela Šiška dr. Antona Kosa, ki nam razkriva nič kaj razveseljivo ozadje te zadeve.

Naj bo ta članek v nadaljevanju brez našega komentarja, vsekakor pa poziv, da se problem čimprej razreši.

»Nudenje zdravstvenih uslug v OA Litostroj upokojencem«

Prejel sem vaš dopis, v katerem prilagate pismo tovariša Viktorja Tomažiča, ki v imenu litostrojskih upokojencev trdi, da v obratni ambulanti kot pacienti niso zaželeni in da bi se to dalo z »obojestransko voljo« urediti. V bližini OA stanujoči upokojenci so povezani s tem okoljem in zdravstvenim osebjem, ambulanta pa naj bi poslovala za upokojence vsak dan popoldne, v resnih primerih pa tudi dopoldne.

V tem primeru je lahko »obojestranska volja« lahko le volja DO Litostroja in zdravnikov OA Litostroj kot partnerjev, ne pa upokojencev, kot si to predstavlja tov. Tomažič.

Zaradi dopustov svojega odgovora prej na žalost nisem mogel napisati, omenim pa naj še dopis, ki sem ga že 25. 11. 1985 (!) naslovil na direktorico kadrovske-spološne službe Litostroja tovarišico Lukičevu.

OA Litostroj ima tri zdravnike, od teh dva kurativna, ki sta preobremenjena. Vsa leta nazaj odpravila 50 %

več pacientov kot znaša na zdravnika v OA ljubljansko povprečje. Torej dva delata za tri zdravnike! To je razlog, da smo se odločili odkloniti kurativno zdravstveno varstvo upokojencev, ker je že aktivnih delavcev pacientov v OA preveč in gre preobremenitev zdravnikov na škodo kvalitete njihovega zdravstvenega varstva, tudi pri delu.

Na to sem opozoril v svojem dopisu in to še v času boljšega blagostanja v Litostroju, kot je sedanje. Uprava DO Litostroj ni hotela zaposliti tretjega kurativnega zdravnika in odtlej še nadaljnja tri leta naša kurativna zdravstva z veliko volje sprejemata vaše upokojence, ne da bi se upravi zdelo vredno na moj dopis sploh odgovoriti. Zdravstveno varstvo oz. zdravstveno varstvo pri delu je v OZD dejavnost posebnega družbenega pomena. Smatram, da je z dopisom 25. 11. 1985 prejela vaša uprava strokovno utemeljeno opozorilo in le kdo ji daje pravico, da ignorira tako pomemben problem. Ne verjamem, da bi Litostroj ne zmogel zaposliti

oz. prenesti stroškov zaposlitve enega zdravnika glede na njegove velike koristi.

Naj tov. Tomažič torej vpraša upravo Litostroja, kdaj bo pokazala voljo, da se bo v obojestransko zadovoljstvo rešil njegov problem in želja ostalih upokojencev.

Vzrok, da zdravnik posameznika v vaši OA obiskuje 50 % več delavcev kot v drugih ljubljanskih OA, tiči v vaši tovarni ne pri nas. In če je vzrok že pri vas, če želite več zdravja za vaše delavce, bo treba za to pač plačati višji račun. Na litostrojske stroške bi bilo potrebno zaposliti tretjega kurativnega zdravnika, nato pa eventualno v soglasju z DO Litostroj, lahko nudili tudi upokojencem v OA Litostroj želeno zdravstveno varstvo.

TRETJI ZDRAVNIK V KURATIVI

— DA ALI NE?

Z vodstvom Zdravstvenega doma Ljubljana, TOZD Šiška že nekaj let tečejo bolj ali manj intenzivni razgovori o problematiki zdravstvenega in zobozdravstvenega varstva naših delavcev. Ker pa je večina izboljšav vezana na dodatna finančna sredstva, ki jih moramo zagotoviti delavci Litostroja poleg tega kar že danes za zdravstvo namenjamo, seveda rezultati niso takšni, kot bi jih želeli zdravstveni delavci pa tudi vodstvo delovne organi-

Izredna krvodajalska akcija

Med poletnimi meseci se potrebe po krvi ne zmanjšujejo, upada pa število krvodajalcev. Zato smo 2. in 3. avgusta na prošnjo Rdečega križa občine Šiška pozvali Litostrožjane, naj darujejo kri in ublaže pomanjkanje te, za življenje nujno potrebne tekočine.

Vabilu se je odzvalo sedem Litostrožčanov, in sicer: Aleksander MIHELIC iz tozda IVET, Franc KRŽIŠNIK iz tozda IVET, Ivan NOVAK iz tozda PRODAJA, Nihad HAJDAREVIČ iz tozda TVN, Boris BERZELAK iz tozda OBDELAVA, Ivanka ŠKRBEČ iz tozda ZSE in Jože TRTNIK iz tozda IRRP.

Vsem se za humano dejanje zahvaljujemo.

M. K.

zacije in vsi naši uporabniki zdravstvenih storitev v naši obratni ambulanti.

Tako je pobuda za zaposlitev tretjega zdravnika v kurativni ordinaciji zastala. Poleg finančnih razlogov so bili tu še nekateri drugi. Skupaj s službo varstva pri delu smo ocenjevali, da bi bilo v interesu delovne organizacije bolj zaposliti še enega zdravnika v preventivni ordinaciji, torej specialista medicine dela, ki bi ob sedanjem, ki je preobremenjen, prispeval k boljši preventivi zdravstvenega varstva s tem pa v perspektivi razbremeniti kurativni ordinaciji, ki sta resnici na ljubo res polno obremenjeni.

O tem, da za uvedbo tretjega zdravnika ni materialnih pogojev, smo pisno obvestili vodstvo Zdravstvenega doma pred enim letom.

V tem času se je število zaposlenih v naši delovni organizaciji stalno zmanjševalo tako, da normativa o številu delavcev na en zdravstveni team ne dosega. Po normativu, ki sta ga sprejela Zdravstveni dom Ljubljana in SIS Zdravstvenega in socialnega varstva v

Ljubljani, je predvideno 2500 delavcev na zdravstveni team.

Nedoseganje normativa in povečan obseg dela v obeh ordinacijah že sedaj zahteva dodatne stroške, ki jih Litostroj namenja za zdravstveno varstvo svojih delavcev.

Fluktuacija zdravstvenih delavcev v naši OA je v primerjavi z drugimi verjetno res večja, kar pa je popolnoma razumljivo. Če zdravstveni delavci za mnogo več dela, kar ugotavlja sam vodja, dobijo enako plačilo, kot tisti, ki delajo manj, potem je jasno, da bodo odšli drugam. Verjetno bi marsikdo od zdravstvenih delavcev vztrajal dalj časa v naši ambulanti, če bi bil ustrezno nagradjen. Pobuda, da je treba odklanjati naše upokojence, je prišla iz vodstva Zdravstvenega doma in to prav sedaj, ko se obremenjenost ordinacije OA le manjša, če ne zaradi drugega, pa zaradi tega, ker nas je 400 manj. Pa tudi nova participacija je razredčila vrste v čakalnicah in delno »razbremeni« zdravnike.

KSS

INOVATORSTVO JE NJEGOVO VELIKO VESELJE IN STRAST

Portret

Pred nedavnim nas je v uredništvu obiskal sedanji upokojenec, pred upokojitvijo pa vzdrževalec v tozdu TVN v nastavljalnici orodja. Ker je tovariš Mikec zanimiv Litostrožčan ne le po svojem veselju do petja, temveč tudi kot inovator, vam ga želimo podrobneje predstaviti.

V Litostroju se je zaposlil marca 1974. Več let je delal kot lanser na enajstem polju, po srčnem infarktu leta 1981 pa je prešel na lažje delo in delal kot nastavljallec orodja v tozdu TVN. Po drugem srčnem infarktu in operaciji srca pa je vse do upokojitve delal kot vzdrževalec orodja v nastavljalnici. Še vedno se dobro spominja težav, ki jih je imela prva litostrojska nastavljalnica ob svojem začetku. Odprti prostori, pomanjkanje orodja, težavno nastavljanje nožev z golo roko na stružnih palicah in nenehna merjenja za več vrtno rezkalnih strojev na enem edinem aparatu Schaiman. S sodelovanjem delavcev in vodstva in s spoštovanjem želja obeh strani pa so bile tudi te težave prebrodene. Vse te in podobne težave pa so Jožeta Mikeca nenehno silile v razmišljanja kako izboljšati delovne pogoje, nastavljanje orodja in delovne priprave. V te namene je izkoriščal ves svoj prosti čas, prvi uspeh pa je bila izdelava preprostega obročka za centriranje nožev v stružnih palicah.

Drugi je bil strojček, ki ga je izdelal za popravilo zaribanih konic stružnih nožev z menjalno rezilno ploščico. Rezkalni stroj, ki izdeluje ta orodja, je namreč skoraj vedno polno zaseden, kar pomeni, da ni časa za popravila starega orodja. Novi strojček pa zavarjeno in na grobo zbrušeno ležišče menjalne rezilne ploščice zbrusi v času od sedem do pol ure. Zaradi vgrajene ploščice na sredini nosilca noža lahko dobimo potrebne nagibe za levi, desni ali ravni stružni nož. Zbrušeno površino je nato treba le še minimalno poravnati z diamantno iglo.

Tretja izboljšava, ki jo je naredil, je bila priprava za centriranje rezkalnih glav. Tudi to je naredil zaradi preobremenjenosti edinega aparata, ki so ga imeli. O tej pripravi je že dolgo premišljeval tudi izven delovnega časa, vendar ga je ravno v tem času prehitela bolezen. Ko se je spet vrnil nazaj, se je o tem pogovoril s skupinovodjo tovarišem Živkovičem, ki mu je povedal, da podoben element, kot ga je želel imeti, že obstaja pri enem izmed merilnih aparatov za struženje. To je bilo natančno to kar je želel imeti.

Ko je bilo treba izdelati še nosilno ploščo, mu je tovariš Jakopič predlagal, da uporabi montažno ploščo vpenjalnih priprav in ravno utoore montažne plošče je na isti pripravi izkoristil za ravnanje vrtnalnih glav. Zvito vrtno glavo je mogoče izravnati tudi na dve stotinki milimetra



Jože Mikec

opleta, kar je več kot dovolj, če upoštevamo, da imajo tovarniško izdelane vrtnalne glave dovoljen oplet tudi čez dve desetinki milimetra.

Enako kot vrtnalne glave pa se lahko ravna tudi spiralni svetri do premera 23 mm. Ravnanje zvite vrtnalne glave traja natanko dve do tri minute, ravnanje svetrov pa malo več. S to pripravo je Litostroj že zaslužil nekaj milijonov, ko je centralni rezkalne glave za Saturnus, nekajkrat pa smo tudi že kontrolirali komplet orodja, ki ga izdelujemo sami.

Tovariš Mikec se o svojih zamislih rad pogovarja z vsakomer, še posebej pa s strokovnim osebjem. To mu tudi omogoča, da oceni, če se njegove zamisli izplača uresničiti ali ne.

Zelo zanimiva pa je še ena priprava, ki jo je izdelal s sodelovanjem predpostavljanih in sodelavcev — to je višinometer. Tudi po tej pripravi se je pokazala potreba zaradi že prej omenjenega preobremenjenega aparata Scharman, ki je večnamenski. Ta aparat bi včasih potrebovali tudi po trije nastavljalci hkrati, saj je poleg rednih nastav treba menjati tudi skrhano orodje delujočih strojev.

Ideja, da sami naredimo uporaben aparat, se je najprej porodila v glavah tehničnega vodje tovariša Arha in vodje sredstev in priprav tovariša Jakopiča, uporabili pa naj bi risarski črtnalnik.

Tovariš Mikec je razmišljal, kakšen naj bi bil novi merilec orodja. Zaradi različnih držal orodja je bilo treba pri Schar-

manu privijati in odvijati reducirne puše, pa še vpenjalne vijake in pri tem se je izgubljalo veliko časa. zato si je zamislil obliko s tremi pušami. Zaradi same izvedbe obdelovalnih strojev in zaradi reducirnih puš imajo vgrajene puše ISO 40, 45 in 50 različno višino, zaradi vpenjalnih vijakov pa dovolj veliko odprtino, da gre vijak skozi. S tem se je čas demontaže, montaže in merjenja orodja, ki traja pri Scharmanu eno minuto in petindvajset sekund skrajšal na čas 22 sekund za posamezno orodje.

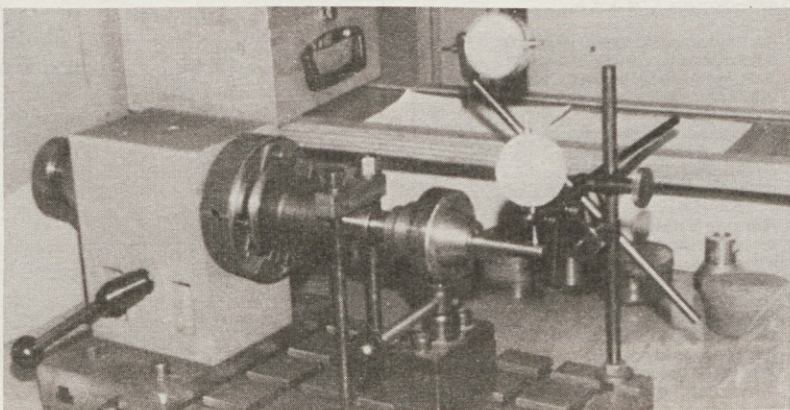
Pri izdelavi tega merilca je tovarišu Mikcu pomagal tudi risar Peter Palčič, ki je na osnovi grobih skic izdelal potrebne risbe. S podarjenim materialom so mu pomagali tudi v pločevinarni in pri brušenju nekaterih delov v tozdu PPO.

Tovariš Mikec vedno poudarja pomoč in sodelovanje drugih pri njegovih izumih in izboljšavah, gotovo pa ima največ zaslug za vse sam. Večino teh malih priprav že prerisujejo za novo nastavljalnico orodja v obdelavi, njegove priprave pa uporabljajo že nekaj let.

Te izume je sicer že prijavil in se že uporabljajo, plačila oziroma nagrade za inventivnost pa še ni prejel. To gotovo ni spodbudno za ostale, saj posebno v zadnjih časih močno propagiramo inventivno dejavnost, ki pa je še zdaleč ne znamo nagraditi tako kot bi bilo treba.

Ne glede na to, da je že v pokoju, pa tovariš Mikec že razmišlja naprej. Močno ga mika nov stroj za čiščenje odlitkov, saj je sedanj način zelo težak, pa tudi vibracije so za delavce škodljive. Čeprav tega dela ne pozna najbolje, si želi, da bi se tudi tu preizkusil.

Kot strojniki grabene mehanizacije pa si že dolgo želi, da bi izdelal stroj za izsuševanje močvirnih terenov. Sedanji stroji so za močvirje pretežki, novi stroj pa bi se moral premikati brez koles in brez gosenic na premični ploščadi s talno površino od 6 do 9 m² nosilnosti s skupno težo največ 5 do 5t. To bi pomenilo minimalen pritisk na cm² talne površine, kar je najpomembnejše za močvirna tla. Nemara bi bila izdelava takih strojev zanimiva za Litostroj, zato velja razmisliti tudi o tem. Tovariš Mikec si želi delati, zato zares ne oklevajmo!



Priprava za ravnanje vrtnalnih glav

Zdaj pa o njem še malo drugače. Pričakovali bi, da je kot inovator Jože Mikec resen in zadržan človek. Pa temu še zdaleč ni tako. Zelo je družaben in predvsem zelo rad poje, zato tudi ni nenavadno, da je bil prav on pobudnik ustanovitve pevskega zbora v Litostroju, ki še danes zelo uspešno deluje.

Začelo se je z vprašalno polo, ki jo je dobil ob prihodu v Litostroj. Med drugimi vprašanji je bilo tudi: Kje bi radi sodelovali? Napisal je, da je tenorist in bi rad sodeloval pri petju. Že prej je vedel, da ima Litostroj pihalni orkester, ni pa mu šlo v račun, da tako velik kolektiv ne premore pevskega zbora.

Nemara je bila to spodbuda tovarišcam v kadrovski službi za nadaljnjo akcijo. Zbor je bil ustanovljen aprila ali marca leta 1974 in tudi Jože je bil nekaj časa član prvega litostrojskega pevskega zbora. Na začetku je bilo kar precej težav zaradi neresnosti tedanjega pevovodje in mnogi

člani se tega časa verjetno še dobro spominjajo. Zaradi teh težav je Jože s svojim sovaščanom Antonom Grabnarjem, prav tako iz Mokronoga, odstopil, saj sta imela med drugim precej težav tudi zaradi oddaljenosti.

In ker na takšen način zbor resnično ni imel nobenih perspektiv, se je s tedanjim predsednikom komisije za kulturo, pokojnim Janezom Oprešnikom pogovoril o novem pevovodji. To je bilo uresničeno, zato tudi sedaj litostrojski pevski zbor tako uspešno deluje. Kljub temu, da je Jože naš zbor zapustil, še vedno poje. Je član Trebanjskega okteta, kjer z velikim veseljem sodeluje.

Toliko o Jožetu Mikcu. Pravo zadovoljstvo je spoznati tako dinamičnega in vsestranskega človeka, ki mu je življenje resnično v veselje. In čeprav zdaj upokojenemu, mu želimo, da bi z Litostrojem še naprej uspešno sodeloval in nas tudi še kdaj obiskal.

Uredništvo



Prvi litostrojski pevski zbor leta 1974. Na sliki je tudi eden od pobudnikov, naš sogovornik (prvi z desne v prvi vrsti)



Glasiło delavcev Titovih zavodov Litostroj Ljubljana, Djakovičeva 36 izhaja enkrat mesečno v času od 20. do 30. v mesecu (občasno s posebnimi prilagami) v nakladi 5800 izvodov. Izdaja ga delavski svet delovne organizacije, ureja pa odbor za obveščanje (časopisni svet) pri delavskem svetu delovne organizacije in uredniški odbor: predsednik Vukoslav Živković in člani: Vjekoslav Jantol, ing. Mirko Čepuran, dipl. ing. Mira Šček, Slobodan Nikolić, ing. Silvan Štokelj, Radenka Kovačić, dipl. prav. Dubravka Krneta in odgovorni urednik Karel Gornik, glavna urednica Marijana Meglič, tehnična urednica Estera Lampič, novinar dipl. soc. Anton Škrjanec, lektorica prof. Vesna Tomc. Tel. uredništva 558-341 (h. c.) interna 13-70, 13-71, 13-79. Tisk Tiskarna Ljubljana. Glasiło redno izhaja od januarja 1960, od junija 1976 pa je tudi ustrezno registrirano pri pristojnem republiškem komiteju za informiranje in je s sklepom 421 - 1/72 oproščeno prometnega davka. Poština plačana pri pošti 61102 Ljubljana. Naslovniki prejemaajo glasiło brezplačno.

NASLOVNIK NEZNAN

V septembru je bilo vrnjenih 9 časopisov Litostroj z naslednjimi naslovi: Sakib Abdić, Travniška 17, 61000 Lj.; Muhamed Alagić, Reber 3, 61351 Brezovica; Nurija Alagić, Reber 3, 61351 Brezovica; Emina Burzić, Glavarjeva 49, 61000 Lj.; Zoran Jović, C. v Gorici 13/8, 61000 Lj.; Andrej Koželj, Reška 15, 61000 Lj.; Tone Ogrin, Beblerjev trg 8, 61260 Lj.-Polje; Zdravka Pavlović, Malejeva 24, 61000 Lj.; Slobodanka Radivojević, Ul. Moše Pijade 61/15, 11000 Beograd.

Pravilen in natančen naslov nam sporočite pisno na naslov: ZPS TITOVIM ZAVODIM LITOSTROJ, Center za samoupravljanje, DPO in informiranje, 61000 Ljubljana, Djakovičeva 36, ali po telefonu na številko (061) 556-021 ali 558-341, interna 1371. Obenem pa sporočite svoj naslov ali spremembo tudi referentu za zaposlovanje na številko 558-341, interna 1316.

gpm

Zaloge viličarjev kopnijo

Zaostrovanje gospodarskih pogojev se je izrazito pokazalo pri viličarski proizvodnji, kjer je bil upad domače prodaje izredno velik. Zaloge gotovih izdelkov, ki so dosegli 1. januarja 1988 146 vozil, so se v letošnjem letu krepko zmanjšale. Čeprav je letošnji proizvodni plan nekoliko zmanjšan (3000 t), se prodajni plan, ki ima za cilj odprodati zaloge (okoli 1000 t), uresničuje. Letošnji rezultati za obdobje januar-avgust govore o prodaji 251 viličarjev, od katerih je bilo na domačem tržišču

prodanih 224 (89 %), v izvoz je šlo 27 vozil (11 %). Izredno pomembno je to, da je bila poleg zaloge odprodana celotna letošnja proizvodnja za to obdobje.

Ravno tako ugodno je fakturiranje v višini 10,8 milijarde, še zlasti rezultati izvoza, kjer je trenutno fakturirano za 560.000 ameriških dolarjev (plan za leto 1988 je 300.000 ameriških dolarjev in je že sedaj skoraj za 100 % presežen). V prodaji se povečuje izvoz, saj dosega vrednostno že

14 % celotnega fakturiranja.

Glede na manjše možnosti prodaje na domačem trgu so aktivnosti pri izvozu povečane. Čile, Španija, Madžarska, Italija, NDR, Danska, ČSSR so države, na katere računamo tudi v prihodnjem letu.

Ker ocene o prodaji na domačem trgu niso spodbudne, je edina rešitev povečan izvoz tudi v naslednjih letih. Doseči 30 % izvoza od celotne proizvodnje je naš cilj. Dogovarjamo se o možnih kooperacijah s tujimi firmami, in to:

1. LANSING — Velika Britanija: sodelovanje na komponentah v zameno za program težkih viličarjev od 30 t nosilnosti navzgor.

2. P.G.S. — Italija: izdelovanje kompletnega viličarja po dokumentaciji kupca.

3. ZTF — ZRN: možnosti sodelovanja na zahtevnih komponentah (hidromehanski menjalnik).

4. ROLBA — Švica: izdelava stroja za čiščenje snega.

Pogovori z vsemi štirimi tujimi partnerji tečejo že nekaj mesecev. Do konkretnih rezultatov mora priti v jesensko-zimskem obdobju.

Na področju razvoja bomo končno naredili lastni hidravlični menjalnik (10 menjalnikov) in pa prototip 25 t viličarja. Za naslednje leto načrtujemo dva nova modela, in to nov 5-tonski ter 6,3-tonski viličar. Področju kakovosti in končnemu dizajnu bomo namenili še več pozornosti.

Ugotovljeno je, da je celotna strojna oprema že dokaj iztrošena, zato smo izredno veseli, ko v teh dneh spuščamo v proizvodnjo nov vrtno-rezkalni stroj domače proizvodnje. Po devetih letih je to prva večja investicija v viličarsko proizvodnjo. Gotovo je možnost investiranja pustila določene posledice tej proizvodnji, zlasti pri kadrih.

Pridobljene izkušnje v času prodajne krize na domačem tržišču nam služijo za kvalitetnejšo pripravo plana za leto 1989. Večji prodor v izvoz nam odpira možnosti za povečanje plana za 4000 t. Predvsem moramo izpolniti dve nalogi:

1. proizvodnjo organizirati v manjših serijah tako, da potencialnega kupca lahko zadovoljiš v 3—4 mesecih;

2. cikel proizvodnje od naročila do realizacije ne sme trajati več kot 12 mesecev.

To drugo nalogo v proizvodnji že realiziramo, saj delamo dejansko samo tisto, kar je določeno s planom.

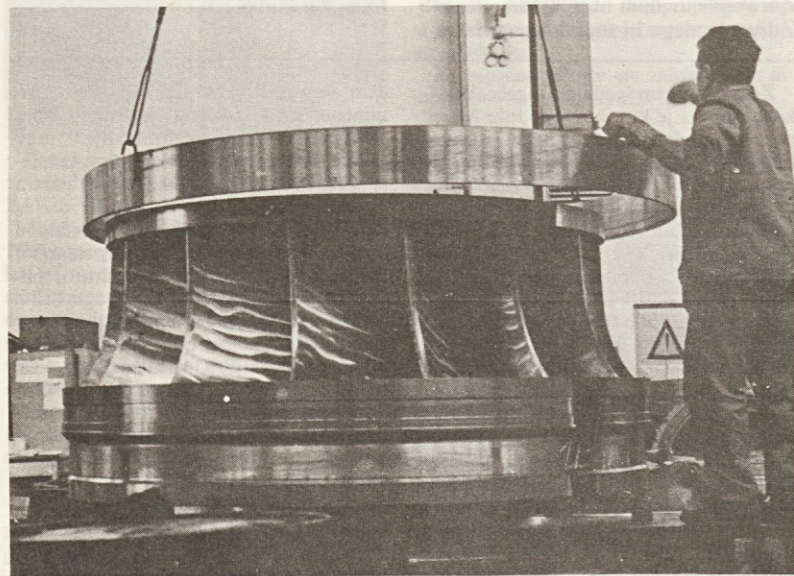
Ob koncu še nekaj besed o kadrih. Kadroviški problem je izredno pereč, saj se je toz študijsko zmanjšal od 232 delavcev na 164 delavcev v mesecu avgustu. Številčni upad niti ne bi bil tako pereč, če ne bi izgubili kvalitetnega kadra. Pridobivanje novih delavcev je ena izmed ključnih nalog, saj se bomo le z dobrimi strokovnjaki lahko vključili v načrtovane kooperacije.

Franc Arh

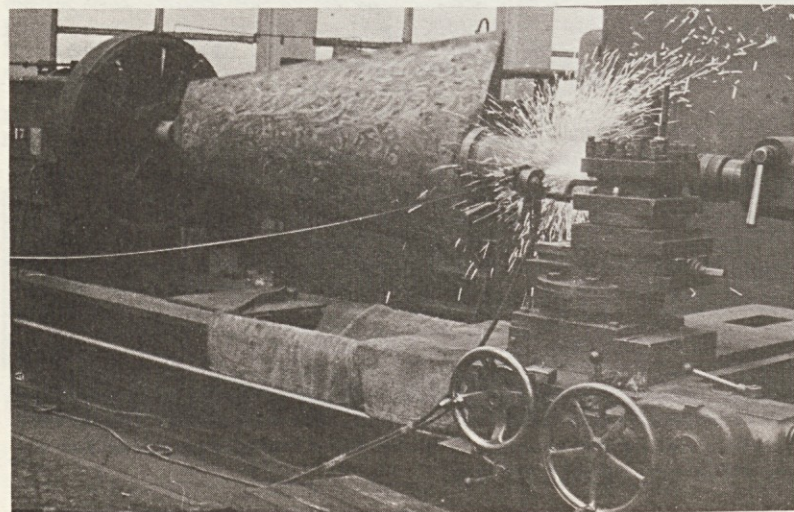


Iz montaže viličarjev

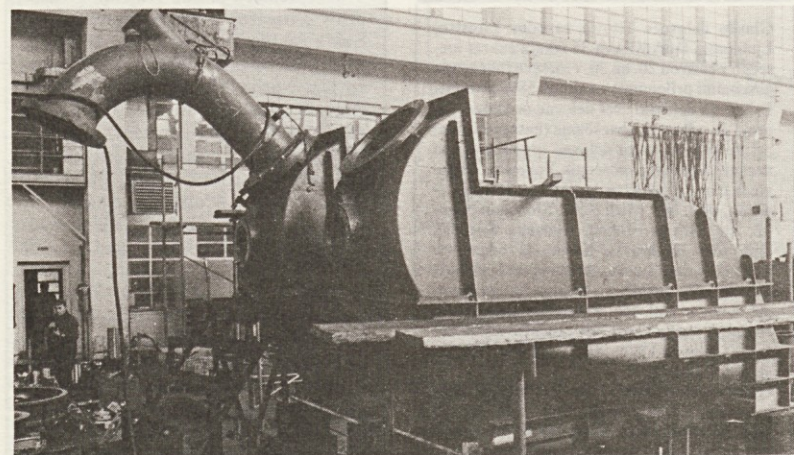
IZ TURBINSKE PROIZVODNJE



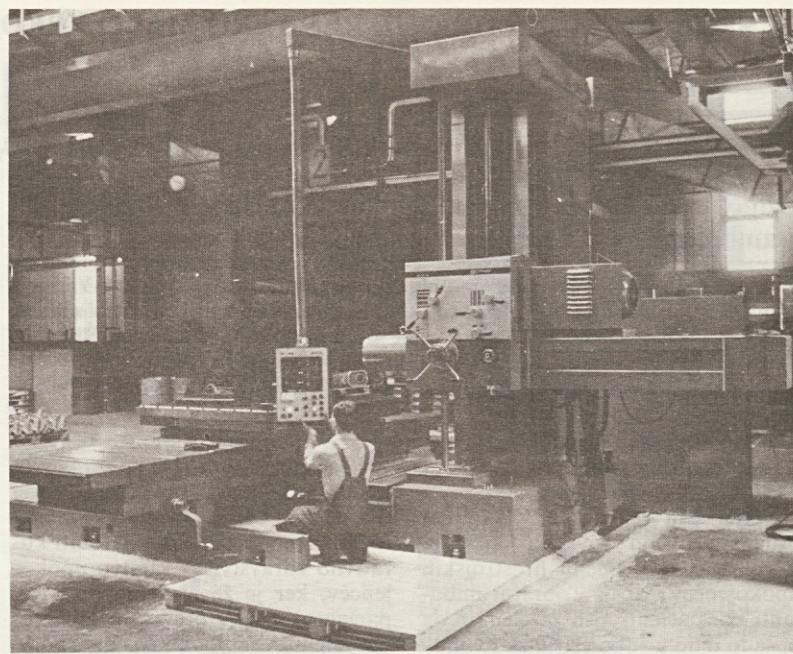
Montaža labirintnih odbročev na prvem od štirih Francisovih gonilnikov za HE Menzelet v Turčiji (Foto: E. L.)



Težka obdelava: metalizacija čepov na vodilnih lopatah za drugo turbino HE Dubrava



V montaži sta dve Peltonovi turbini za MHE Zadlaščica, vsaka z močjo 4000 kW. Vso opremo moramo dokončati še v tem mesecu, sicer bo ogrožen rok prvega vrtenja agregata, ki je napovedan za letošnji dan republike (Foto: T. Š.)



Nova pridobitev v TVN je vrtno rezkalni stroj ILR BH-130 digital. Glavne karakteristike: premer delovnega vretena 130 mm, velikost mize 1520 × 700, moč motorja 11/15 kW. (Foto: T. Š.)

Ustanovimo zadrugo

V prvi polovici septembra je Litostroj obiskal tovariš Jože Perovič, predstavnik in pobudnik ustanavljanja zadrugišstva v Sloveniji. Najprej se je pogovarjal s predsednikom KOOS tovarišem Kreftom, kasneje pa še z ostalimi predstavniki OO sindikata v Litostroju, in sicer: Marjanom Pircem iz tozda PUM, Mirkom Odrijem iz tozda OB, Rudijem Finžgarjem iz tozda MONT, Janezom Boštnerjem iz tozda Nabava, Jožetom Praznikom — predsednikom komisije za socialna vprašanja ter Francem Kranjcem, predsednikom delavskega sveta.

Razložil jim je zamisel o ustanovitvi potrošniške zadruge, ki bi dajala Litostrojčanom možnost, da večino izdelkov in potrošnega ter kmetijskega blaga kupujejo po znatno nižjih cenah, kot jih nudijo naše trgovske hiše. Ideja o zadrugištvu sploh ni nova, saj je znanih mnogo predvojnih potrošniških zadrug, ki so zelo uspešno poslovale in imele veliko število članov. Zadruga ustanavljajo tudi v ostalih republikah v Jugoslaviji, močno podporo pa daje tej ideji tudi politični vrh naše republike. S tem namenom bodo v kratkem času sprejete tudi pravne olajšave za ustanavljanje zadrug, ki so v svojem delovanju pravne osebe, tedaj pa bo dana zelena luč tudi nam, če bomo želeli ustanoviti svojo zadrugo.

Na kratko bi to pomenilo, da bi člani zadruge prispevali svoj denarni znesek ob ustanovitvi, ki bi bil zagonski kapital zadruge, zadruga pa bi delovala po principu trgovine, vendar ne bi ustvarjala nobenega dobička, ampak bi delovala izključno v korist svojih članov. Z večjim številom članov pa bi se seveda povečevala tudi obratna sredstva same zadruge in bi se s tem večala njena trgovska sposobnost in izbor ponujenega blaga.

To idejo je vsekakor treba pozdraviti, saj bi bila zadruga res ustanovljena v korist delavcev, razbijala pa bi tudi monopole trgovin in bančnega sistema.

Ker zahteva proučitev te zamisli točne predstave in pravno urejene dokumente, bodo člani našega sindikata ustanovili iniciativni odbor, ki naj bi se spoprijel s tem. Ko bodo stvari dovolj daleč, bomo o tem zapisali še kaj več.

In ker zadruga napoveduje boj najrazličnejšim monopolom, objavljamo tole bodico, katere avtor je tovariš Jože Perovič.

M. M.

Zadruga so spet na pohodu

Zadnje čase lahko v sredstvih javnega obveščanja pa tudi na televiziji zasledimo vse več pisanja o zadrugah.

Zadruga so socialne gospodarske ustanove, ki jih je tako na vzhodu kot na zahodu več kot 27 milijonov. V njih je združenih nad 66 milijonov članov. Največ je kmečkih, pa tudi potrošniških in kreditnih zadrug, zadruga pa so tudi v velikih podjetjih in ustanovah. Izjema pri tem zadrugnem gibanju smo mi in smo edina država na svetu, ki tega sistema nima izdelanega. Zdaj imamo le nekaj kmetijskih in obrtnih zadrug, pred drugo svetovno vojno pa je bilo zadrugišstvo posebej v Sloveniji zelo aktivno.

Dejstvo je, da so zadruga lahko dobri regulatorji cen na tržišču. Pri nas smo žal uvedli zahodnoevropski in ameriški sistem kapitalističnega poslovanja monopolov, trustov, koncernov in kartelov ter drugih velikih gigantov, to pa povzroča, da na našem trgu ni nobene prave konkurence. To je tudi eden vzrokov, da smo zabredli v take gospodarske težave in v najemanje posojil, ki jih sedaj ne moremo vračati.

Da bi vsaj delno zajezili taka negativna gibanja, je »Zadruga zveza Jugoslavije« dala priporočilo, da se v večjih podjetjih in tovarnah organizirajo potrošniške in kreditne zadruga, ki naj bi vsaj delno dvignile standard naših delavcev.

S tem namenom se je odbor našega sindikata povezal z iniciativnim odborom za oživitve zadrugišstva v Jugoslaviji, ki deluje v občini Bežigrad, z »Zadrugo zvezo Slovenije«, da bi se pri nas čim prej organizirale potrošniške in kreditne zadruga. Potrošniška zadruga naj ne bi skrbela le za oživitve naših članov, temveč bi delovala preko celega leta in člane oskrbovala s potrošniškim blagom. Osnovni moto takšne prodaje je: brez posrednika in čim ceneje! Kreditna zadruga bi prevzela različne privarčevane vsote članov ter dajala možnosti kratkoročnih posojil ob primeru nesreč, za letovanja, šolo ipd. Ostanek gotovine pa bi vlagala v delovne organizacije z minimalnimi obrestmi.

Vsak član bi ob pristopu v zadrugo moral vplačati svoj delež ter ga dati zadrugi brezobrestno na razpolago za poslovanje. Ta delež ostane last člana, ki ga ob izstopu iz zadruge dobi nazaj. Da bi bil omogočen pristop vsem članom, bi morali omogočiti vplačila deležev v 10 ali 15-mesečnih obrokih. Višino deleža bi moral določiti redni občni zbor zadruga.

Vsesplošna blaginja mora biti naš cilj v socialistični ureditvi, najhitreje pa bomo to dosegli s pomočjo zadrugiškega gibanja. Zadrugišstvo ima in mora imeti svoje mesto in bodočnost tudi v socialističnem gospodarstvu.

Ob podpori in razumevanju sindikata Litostroja sem prepričan, da bi zamisel o ustanovitvi zadruga v naši delovni organizaciji gotovo lahko uspela in bi v veliki meri prispevala k boljšemu standardu delavcev.

Jože Perovič

BODICA

MONOPOLOM!

Čemú tako hrumite, se zadruga bojite? zato, da revnim stala bi ob strani, zato ker njihove koristi brani? zaman razsajate, zaman kričite!

Mar ni že dosti vašega pritiska, ki žepe revežem nenehno stiska? Za to, kar ste doslej nam ponudili, se nismo v revoluciji borili!

Kar v našem gospodarstvu vi počnete, povsod po svetu zdavnaj že propada; zadrugišstvo po širšem svetu cvete, in to v državah, kjer res ljudstvo vlada.

Med vami so salonski komunisti, ki ni jim za korist proletariata; pri srcu jim je le valuta zlata, so mar jim le zasebniške koristi.

Pripadate le prevarantski kliki; od ljudstva svojega ste odtujeni, v dolgove dolarske ste zapleteni, vsem upnikom ste hlapčevski dolžniki.

Če hočete izveličati nas iz kaše, pustite zadruga, da zavetijo rešile bodo vašo polomijo in prerodile gospodarstvo naše!

JOŽE PEROVIČ